

KARENSSISANOMAT 3/97

Viesti kulki porolla, pyörällä, jalkaisin, kanootilla....

Sosiaalinen ja täystyöllinen Eurooppa tavoitteena

Työttömien Eurooppalaisen marssin Suomen osuus oli monenkirjava muodoltaan. Kun yksi reitti lähti Ivalosta porolla, tuotiin viimeinen viesti-osuus Turkuun kanootilla. Mukaan mahtui jalkapatikkaa, pyöräilyä ja jopa vosiikkakyytiä, pisimpiä taipaleita mentiin koleassa kevätsäässä autilloilla.

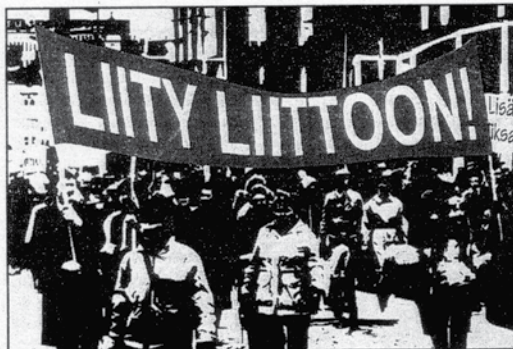
Noin 80 paikakunnan kautta neljää reittiä kulkenut marssi tavoitti liki 10000 suomalaista, jotka allekirjoittivat vetoomuksen sosiaalisesti oikeudenmukaisen ja täystyöllisen Euroopan puolesta. Suomesta viesti matkaa kesäkuun puolivälissä Amsterdamiin, jonne EU:n päättäjät kokoontuvat lyömään lukkoon maanosan lähivuosien suuntaa.

Aiheesta enemmän sivuilla 10 ja 11

Ay-liikkeen vuosikymmenet Työväen keskusmuseossa Liity liittoon!

Tampereen Finlaysonin entisissä tehdastiloissa sijaitseva Työväen keskusmuseo valottaa tämän vuoden päänäyttelyssään ammattiyhdistysliikkeen vuosikymmeniä Suomessa. Liity liittoon -niminen näyttely avattiin 2. kesäkuuta ja se on esillä 28. syyskuuta saakka. Työväen keskusmuseon johtaja Pontus Blomster pitää näyttelyä johdonmukaisena jatkona museon ajassa kiinni olevalle linjalle.

Avajaisissa näyttelyn esitellyt museon tutkija Kimmo Keskinen toteaa, että näyttely noudattaa ammattiliittojen toiminnan historian lisäksi yleisen historian kulkua. Näyttelysalin kiertävä historiallinen katsaus alkaa 1800-luvun lopun työtä tekevästä lapsesta ja päättyy 1900-luvun lopun

työttömän lapseen, joka kantaa äitinsä kanssa EU:n ruoka-apukassia.

Työttömyysteema näyttelyssä tulee vahvasti esille myös työttömien rakentajien Rakennetaan asuntoja edes linnuille -projektissa, jonka tuotteenä syntyneitä linnunpönttöjä on esillä kierroksen loppupuolella.

Kaiken kaikkiaan näyttely valottaa järjestäytyneiden suomalaisten työntekijöiden ponnisteluja omien oikeuksiensa ja olosuhteidensa parantamiseksi. Koska nämä ponnistelut ja saavutukset ovat merkittävä osa suomalaisen yhteiskunnan kehittymistä kohti pohjoismaista hyvinvointivaltiota, näyttely avaa työpaikalta katsotun näkökulman Suomen historiaan.

Maaton ja työtön

Pakolaisen tai muun maahanmuuttajan osa on hankala. Mikäli hän ei ole työssä, syytetään häntä siivellä elämisestä. Mikäli hän on työssä, syytetään häntä suomalaisen työpaikkojen viemisestä. Pyrkimystä opiskelun kautta työhön heillä ainakin on, sen todistaa MATY, joka toimii samoissa tiloissa HeTy:n kanssa.

MATY:sta ja HeTy:stä enemmän sivulla 3

Työaikakokeilut kiinnostavat

Jyväskylän yliopistossa tehdyn tutkimuksen mukaan noin 200000 palkansaajaa aikoo jäädä vuorotteluvapaalle seuraavan kolmen vuoden aikana. Mutta kun asua ja syödäkään täytyy, pitäisi vuorotteluvauksen nousta nykyisestä 30-35 prosentista liki 70 prosenttiin.

Työajan muutos on haaste myös ay-liikkeelle, sanoo kuopiolainen KTV:n pääluottamusmies Pirjo Hentelä.

Näistä asioista lisää sivulla 6

Kaikkien loukkujen äiti

Sopiihän sitä työttömää kaniistaa niin eitä... (sensuroitu). Loukuista päästään vasta kun työttömien ja muiden vähätuloisten verotusta rukataan niin, ettei tarvitse haakea toimeentulotukea voidakseen maksaa veronsa. Kaikki kierrätys ei näet ole hyödyllistä. - Jos kaikkien tulolähteiden verotus olisi yhdenmukainen, ei tuloloukkuja olisi olemassa, sanoo Tampereen yliopiston tutkija Pentti Rönkkö.

Loukkujen purkamisesta sivuilla 4 ja 12

Ei hullumpi homma

Mielenterveysyö nimittäin, vaikka työtömät turhaan arastelevat haakea ja antaa apua kun pinnalla on vedetty liian tuikalle. Matti Liukkonen on aktiivi niin työttömien toiminnassa kuin mielenterveysyöissäkin. Mielenterveysseuran juhliessa sataa vuotiaan Matti Liukkonen tekee uuden avauksen, jolla toteutuessaan voi olla laajat vaikutukset.

Avaus avautuu sivulla 16

Kehy kehittää ekoajattelua

Asiat voi hoitaa joko hyvin tai huonosti - joskus jopa hyvin huonosti. Hyvä tapa hoitaa käytöstä poistetut koneet, laitteet, kalusteet ja tarvikkeet on viedä ne Kehyjälle lisälmeen. Tai johonkin vastaavaan paikkaan, jossa vanha kunnostetaan sosiaalisesti ja ekologisesti mielekkäällä tavalla. Asian merkeissä Iisalmessa oli leiri, jonka KTV järjesti työttömille.

Avustajamme kävi leirillä, sivu 17

Työttömän väen kulttuuria

Ennen niin suuren ja mahtavan työväen-kulttuurin rinnalle ja tilalle on nousemasa työttömien kulttuuri. Siitä antoi näytteen Hyvinkäällä huhtikuun alussa pidetyt ensimmäiset valtakunnalliset työttömien kulttuuripäivät. Kapinajulisteitako? Ei, vaan perinteinen kulttuurin kirjo laidasta laitaan.

Mitä tämä merkitsee tekijöille, sivu 20

Marssien Eurooppaan

Suomen työttömät ovat marssineet tänä keväänä pitkän marssin. Osana työttömien yleiseurooppalaista marssia täystyöllisen ja sosiaalisesti oikeudenmukaisen Euroopan puolesta Suomen työttömien marssi oli kansalaisten kansainvälisyyttä. Marssin organisoinut Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö tahtoi viestittää kansalaisten Eurooppa-näkemyksiä EU:n päättäjille.

Marssista ei odotetakaan mitään valtaisa joukkopahtumaa, mutta neljän marssireitin, noin 80 paikkakunnan ja liki 10000 allekirjoituksen mielenilmaus Suomen oloissa merkittävä tapahtuma. Keltainen liivi ja marssin yleiseurooppalainen tunnus tekivät työttömien arkitodellisuutta ja toiveita paremmasta huomisesta tutuksi tuhansille suomalaisille.

Työttömiä ei nähty ainoastaan kaduilla ja toreilla, vaan kymmenet lehdet, radiot ja televisiokanavat toivat marssijat aamukahvipöytään ja olohuoneeseen. Tapahtuma yhdisti myös työttömiä ja heidän yhdistyksiään, joka on tarpeen koska pientä liikettä kukuunottamatta paikalleen jämähtänyt työttömyys on vaarassa masentaa ja laimauttaa. Tarvitaan näkymiä antavaa ja ahtaan arjen ylittävää toimintaa.

Mitä työttömät sitten konkreettisesti EU:lta ja EMU:lta odottavat ja vaativat? EU:n hallitusten väliselle konferenssille kesäkuun puolivälissä Amsterdamissa luovutettava vetoamus sisältää kaksi keskeistä vaatimusta: työllisyys on kirjattava omana lukunaan EU:n peruskirjaan ja uudeksi EMU-kriteeriksi on otettava korkeintaan kolmen prosentin työttömyysaste.

"Vikkelimmät" ovat ehdineet jo hymähtelemään näille vaatimuksille. Eihän kansalaisjärjestöillä, saatikka työttömillä, voi olla vakavasti otettavia näkemyksiä Euroopan tulevaisuuden suhteen, sanotaan. Tämän otti huomioon

myös vihreiden kansanedustaja Janina Andersson, joka marssin päätapauksessa Turussa ilmoitti kannattavansa työttömien EMU-kriteereitä näiviksi leimaamisen uhallakin.

Vaativuus työllisyyden kirjaamisesta omana lukunaan EU:n peruskirjaan on saanut tukea muualtakin kuin työttömien keskuudesta. Brysselissä toukokuun lopulla pidetty eurooppalainen täystyöllisyyskonferenssi otti voimakkaasti kantaa asian puolesta. Vihreää valoa vaatimukselle näytti myös konferenssia tervehtinyt EU:n komission entinen puheenjohtaja Jacques Delors. Brittiläisen työväenpuolueen europarlamentaarikon Ken Coatesin ensimmäisenä allekirjoittaman täystyöllisyysvetoomuksen Euroopan parlamentille on allekirjoittanut noin tuhat kansallista ja europarlamentaarikkoo.

Vaikka EMU:n työllisyyskriteeri ei olekaan noussut uutisotsikoihin, on sitä syytä pitää yllä. Vastaan väittäjiltä voi kysyä mitä EU ja EMU ilman työllisyys- ja sosiaalineläkökummaa ovat saaneet aikaan. 20 miljoonaa työtöntä EU:n alueella tai EMU:n tähden leikattu heikoimpien turva ei ole saavutus, se on rikkaan maanosan häpeä.

Työttömät eivät ole tulleet jäädäkseen, mutta niinkään kuin talous- ja yhteiskuntapolitiikka tuottaa ja ylläpitää työttömyyttä, on työttömillä oltava oikeus sanan- ja toimintavapauteen. Tässä työttömät haluavat yhteistyötä kansalaisjärjestöjen, ammattiliittojen, kirkkojen, yliopistollisen tutkimuksen ja tiedotusvälineiden kanssa.

Mikäli työttömien ja muiden muutosta haluavien sana painaa vähänkään Euroopan kehityksessä, on tuleva Eurooppa varsin toisen näköinen kuin nyt tekeillä oleva. Se on muun muassa sosiaalisesti oikeudenmukainen täystyöllisyyden Eurooppa. Sitä kohti myös suomalaiset työttömät ovat tänä keväänä marssineet.

Puheenjohtajan palsta

Eduskunnassa puhutaan ennen kesälomaa työttömän matkustus oikeudesta. Toivoisimme todella koko työttömien poppo viimeinkin positiivista suhtautumista kansanedustajilta työttömien loma-oikeuteen. Meilläkin on perheet ja mahdollisesti puolisoita vielä työ, lomat, lapset ja heidän lomansa. Vain työtön perheenjäsen on pakotettu jäämään kotiin, jos perheellä sattuu olemaan pesämunia jolla lähteä pois Suomen arjesta. Tietysti lähteähän voi nytkin, mutta työttömyysturvan menetyksellä viikoksiin on varmasti suuri este toteuttaa myös työttömän tarvitsemää yhteistä lomaa perheen kanssa.

Olipa laki mikä hyvänsä, aina on lain rikkojia, sanomattakin selvää. Kovin pieneltä rikkeeltä tuntuu matkustaa Viroon ilman ilmoitusta työvoimatoimistoihin. Mutta rakkaat kanssakärsijät; muistakaa tehdä se joka kerta, kun käytte lahden takana. Läki määrää niin. Ehkäpä se antaisi lisäpotkua asian käsitteilylle jo nyt kesän alkaessa. Suomalaiset matkustavat vallan mahdollottomasti heimojelijänsä luokse tulevana suvena, kun tuo viisumikin poistuu.

Suomalaiset työttömät ovat menossa pienellä Amsterdamiin Eurooppalaisen marssin päätapauksena kesäkuun puolivälissä. Suomalaisen keräämiin viestikapuloiden nuliin kertyi noin 10000 nimeä; ei paljon mutta tavoite saavutettiin. Lehdistössä saatiin paljon palstatilaa - että ihan hyvin kaiken kaikkiaan. Myönteistä julkisuutta työttömien aktiivisuudesta saatiin. Melkoisia suorituksia matkan varrella, huomointajua mukana... kuljin poukkoillen kaikilla neljällä reitillä. Väliä satoi räntää ihan lautasenkokoisia räiskäleitä ja joskus jopa aurinko paistoi. Ainakin Kuopiossa.

Mielenterveysseura järjesti juhluvoitensa kunniaksi Helsingissä Esplanadilla tapahtumaviikon "TYÖ; TOIMENTULO JA TERVEYS". Vein TVY:n tervehdyksen tapahtumaan perjantaina 17.5. Silloin siellä oli myös helsinkiläisten työttömien yhdistysten porukkaa tarjottuina. Yhteistyötä järjestöjemme välillä tulisi mielestäni jatkossakin yhä tiivistää, myös alueellisesti, koska teemme työtä samojen tavoitteiden näkövinkkelistä. Tavoitteenamme on ihmisten kokonaisvaltainen hyvinvointi, psyykinen ja fyysinen terveys.

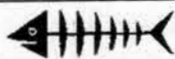
Helsingin kaupunki on supistamassa voimakkaasti terveys- ja sosiaalimenojaan. Virkamiehet arvioivat supistusten tarpeen 200 miljoonaksi. Osastoja Hesperian sairaalassa suljetaan kesäajaksi, kuntoutuspuolelta toinen osasto on suljettu tammikuun alkuun asti. Mielenterveyspoliitit avohoittoon, mukaan reseptit repulliseen lääkkeitä.

Olemme helposti huolissamme työntekijöiden lomautuksista ja irtisanomisista, mutta missä on asiakkaan, potilaan oikeusturva. Ahdistuneisuutta, yksinäisyyttä, turvattomuutta, kylmien kauppiesten hyväksikäytön kohteeksi joutumista, lääkkeiden väärinkäyttöä ja niin paljon muuta.

Toivon kuitenkin kaikille lukijoille valoisia kesäpäiviä ja -öitä. Täällä Helsingissä kukkivat tulppaanit ja valko- vuokot ja kaukana kotona pohjoisessa joet luovat näköjää... nevat saapuu ryminalä Lappiin. Kerätäkääme voimia Suomen suloisien suven aikana taas syksyn ja talven koitoksiin. Tavatään eri puolella Suomea kesän tapahtumissa.

Helsingissä 19.5. 1997

Lea Karjalainen
TVY:n puheenjohtaja

Karensisanomat 3/97
5.6.1997

Julkaisija
Työttömien valtakunnallinen yhteistoimintajärjestö TVY ry

Päätöimittäjä
Hannu Oittinen
050 595 3105

Toimitusneuvoston
puheenjohtaja
Lea Karjalainen

Toimituksen osoite
Käenkujä 3-5 N, 5. krs.
00500 Helsinki

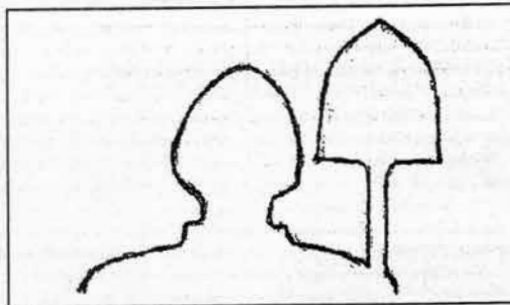
Alueelliset avustajat
Helsinki: Marjaleena S iira
Varkaus: Matti Mäkelä
Kuopio: Liisa Tapanen
Kokkola: Petteri Snellman
Joensuu: Eija-Helena
Kettunen
Oulu: Tarja Miettinen

Painos 30 000 kpl

Painopaikka
Kangasalan Lehtipaino Oy
PL 28, 36201 Kangasala

Ernesti Stressivaara

Tuntematon duunari

Olin duunarinoivisina yksityistetyssä yrityksessä. Toiminta-aikani keston suhteen kävi kuin etulinjan kk-ampujalle rynnäkössä. Vastapuolen tykistö vaiennettiin vihollisen helposti havaittavan kka- aseman ja meikäläisen työasema vaiennettiin jo ennen ensimmäistä aamukahvitaukoa.

Kk-aseman paljastaa katkeamaton melu, meikäläisen asema kuulemma erottui heti ja helposti julkisella sektorilla opitusta työtahdistusta.

Minut siirrettiin e.v.p.-joukkoon niin nopeasti, että työkaverilleni jäin vain tuntemattomaksi.

IPS tarjoaa tietoa maailmalta

Uutistoimisto Inter Press Servicen (IPS) näkökulma on aidosti globaali, sillä se ei ole sidoksissa tietyn "kotiyhteisöön". Kehitysmaita ja kehityskysymyksiä painottava IPS kytkee paikalliset tapahtumat maailmanlaajuisiin yhteyksiin.

IPS perustettiin 1964 Roomassa tietosillaksi maapallon eteläisen ja pohjoisen puoliskon välille. Sittemmin se on ulottanut toimintansa koko maailmaan. IPS:lle kirjoittavia toimittajia on yli sadassa maassa, ja toimiston aineistoa tilaa yli 1 200 tiedotusvälineitä.

IPS on kansalaisjärjestö, journalistien kansainvälinen yhdistys, jonka puheenjohtajana toimii Costa Rican entinen presidentti ja Nobelin rauhansuuren palkinnon saaja Oscar Arias. IPS tekee yhteistyötä kehitysmaiden kansalaisjärjestöjen kanssa, ja sen kaikille avoimet internet-kotisivut ovat jokaisen kiinnostuneen ulottuvilla.

Suomen IPS perustettiin 1985. Se on riippumaton yhdistys, joka pyörittää yhden toimittajan uutistoimiston. Toimisto tuottaa viikoittain suomenkielisen neljän artikkelin juttupaketin,

kerran kuukaudessa ilmestyvät ammattiyhdistysuutiset sekä erilaisia tilaajan toiveiden mukaan räätälöityjä juttuvalikoimia.

IPS:n uutiset ja juttuarkistot ovat internetissä kahdeksalla kielellä, mutta maksullisen salasanan takana. Suomen IPS tarjoaa salasanaa yksityishenkilöille (ilman julkaisu-oikeuksia) hintaan 300 markkaa/vuosi tai 150 mk/puoli vuotta. Järjestöjen, laitosten ja tiedotusvälineiden kanssa hinta neuvotellaan erikseen.

IPS:n internet-palvelun henkilötilaajaksi voit ryhtyä maksamalla 300 mk tai 150 mk tilille PSP 800014-1833836 ja ilmoittamalla meille sähköposti- tai muun osoitteen, johon voimme toimittaa salasanasasi.

IPS:n internet-osoitteet:
maksullinen uutispalvelu
<http://www.ips.fi>

kaikille avoimet kotisivut
<http://www.ips.org>

Suomen IPS:n sähköpostiosoite
ips@kaapeli.fi

Toimiston osoite:
Käenkujä 3-5 N, 00500 Helsinki,
puh. 09 - 753 6954 fax 09 - 753 6964

Maahanmuuttajat ovat aktiivisia työnhakijoita

Tekniikan tohtori **Raymond Rugemaliran** puheessa toistuvat usein sanat 'ammattitaito, hyvä koulutus-pohja, lahjakkuus, tuottava osa yhteiskuntaa'. Maahanmuuttajalla näyttää olevan verissä samantapainen todistelu ennakkoluuloja vastaan kuin suomalaisella pitkäaikaistyöttömällä, joka joutuu nykyään hokemaan, että 'minulla on ammatti, olen ollut vuosikymmeniä työelämässä, en ole työtä vieroksuva juopporenttu'.

Rugemalira muutti Tansaniasta Suomeen 1971. Hän opiskeli työn ohella Helsingin Teknisessä korkeakoulussa (TKK) sähkö- ja tietoliikenneosastolla tohtoriksi saakka. Hän on ollut Telessä töissä 9 vuotta ja opettajana mm. englanninkielisessä insinööri-koulutuksessa. Tällä hetkellä hän on apulaisprofessorina TKK:n tietoliikennelaboratoriossa.

Vapaaehtoistyönä Rugemalira toimii tukijana ja neuvojana Maahanmuuttajien aktiivointi- ja työllistämisyhdistyksessä (MATY), jolla on toimittail Helsingin Vallilassa samoissa tiloissa Helsingin Työttömien kanssa.

- Pyrimme vaikuttamaan maahanmuuttajien työllistymisongelmien kokonaisuuteen. Kartoitamme kaikki seikat, jotka estävät työllistymistä, ja yritämme kumota ne, Rugemalira kertoo yhdistyksen työstä.

Työttömyysprosentti vaihtelee maahanmuuttajien keskuudessa riippuen siitä, mistä päin maailmaa Suomeen on muutettu. Saksalaisilla prosentti on vain 12, ruotsalaisilla 14, venäläisillä 67 ja irakilaisilla 97. Afrikkalaisilla on maasta riippuen 60-80 prosentin työttömyys, korkein luku on somaleilla.

Ammattikoulutusta atk-alalle

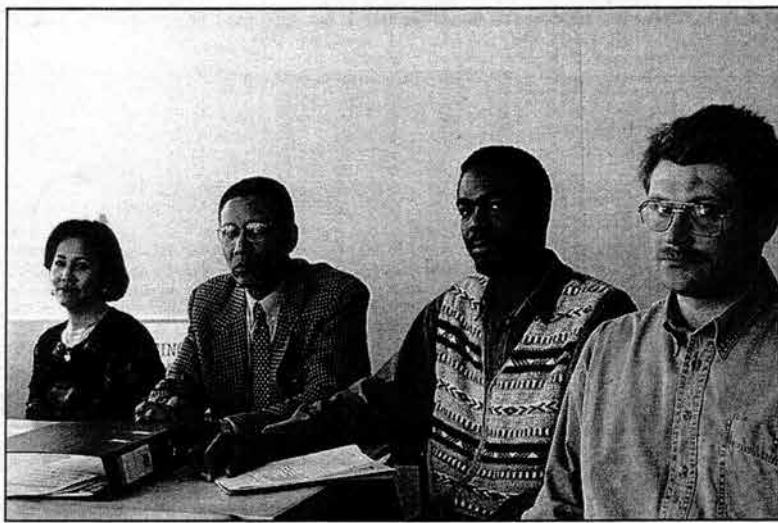
Elie Noël muutti 18-vuotiaana Haitista USA:han. Siellä hän opiskeli elektroniikkaa ja tietoliikennetekniikkaa sekä tapasi suomalaisen vaimonsa. Pariiskunta muutti Suomeen 1992.

Ammattitaidostaan huolimatta Noël ei ole saanut töitä. Hyvästä englannin taidosta johtuen suomen kieltä ei ole tullut harjoiteltua riittävästi ja ilmeisesti ennakkoluuloit vaivaavat työntantajia. Työpaikan saannissa tarvitaan myös hyvää onnea, Noël sanoo.

MATY:ssa Noël on kunnostanut Helsingin kaupungilta lahjoituskana saadut vanhat 286- ja 386-tietokoneet toimiviksi laitekokonaisuuksiksi yhdistyksen atk-luokkaa varten.

Luokassa järjestetään atk-alan kursseja.

- Meillä on neljä ammattiohjaajaa, jotka tällä hetkellä opettavat täällä va-

Maahanmuuttajat koulutautuvat omatoimisesti atk-alan ammattilaisiksi, monella tosin on alan vanha koulutus ennenkin. Vapaaehtoistyönä on kunnostettu lahjoituskana saatuja vanhoja tietokoneita.

paaehtoistyönä, koska ovat töissä muualla. Kurseja on alkeista alkaen ohjelmoijan ja tietoliikenneasiantuntijan tasolle saakka. Tavoitteemme on tuottaa atk-alan ammattilaisia. Monella kurssilaisella on jo hyvä koulutustaso taustalla, Rugemalira huomauttaa.

Miksi ilmainen työ ei kelpaa?

Inkeriläinen kaivosinsinööri **Vladimir Hyrri** tuli 1993 paluumuuttajana Virossa palavan kiven kaivoksessa kaivosmestarina. Suurista toiveista huolimatta Suomesta ei ole töitä löytynyt, joten Hyrri on opiskellut työllisyyskursseilla tietotekniikkaa ja markkinointia.

- Markkinoinnin työllisyyskurssiin kuuluu harjoittelupaikkaa ei minulle löytynyt, Hyrri kertoo pettuneenä. - Järjestelmässä on jotain vikaa, kun ilmainen työ ei kelpaa. Tekisin mielelläni töitä vaikka ilmaiseksi, koska ihminen degeneroituu ja taidot rapistuvat, jos vain istuu kotona.

Hyrri on nyt työllistetty toteuttamaan MATY:n siivousprojektiä. Tarkoituksena on välittää siivousyrityksille maahanmuuttajia töihin ja antaa tarvittaessa koulutustakin. Siivoojista on Helsingissä pulaa, mutta maahanmuuttajat ja avoimet työpaikat eivät tunnu helposti kohtaavan.

Projekteja joka lähtöön

Filippiiniläinen **Remedios Aaltonen** tuli Suomeen 1983. Hän on ollut kotiäitinä neljän lapsensa kanssa koko Suomessa olojan.

- Nyt haluaisin tehdä töitä. Olen ollut Filippiineillä puhelinvälittäjänä ja sihteerinä.

Remedios Aaltonen on työllistetty kuukausi sitten MATY:n toimistosihteeriksi ja on tyytyväinen saatuaan töitä edes vähäksi aikaa.

Yhdistyksellä on Kansainvälinen

keittiö-projekti, joka kouluttaa maahanmuuttajia ravintolayrittäjiksi sekä tekee tunnetuksi eri maiden ruokakulttuureja.

- Yrityksen perustamisessa ongelmaksi on lainansaanti. Pankit eivät anna lainaa ulkomaalaisille, varsinkin ilman takuita, Rugemalira selvittää.

Vajaan vuoden vanha yhdistys toimii projekti-periaatteella. Monia projekteja on suunnitteilla, eräänä esimerkkinä monikulttuurinen nuorisoon kohtaamispaikka.

- Maahanmuuttajatuoret pitää saada pois kadulta, turvaan väkivallalta, huumeilta ja alkoholilta, Rugemalira sanoo.

- Tarkoituksemme ei ole ainoastaan työllistää Suomessa, vaan voimme avata myös ovia niihin maihin, joista tulemme. Meillä on mahdollisuuksia, asiantuntemusta ja kielitaitoa toimia mm. kehitysyhteistyön sekä tuonin ja viennin palveluksessa, Rugemalira korostaa.

Kielitaito on avain moniin oviin

Irakilaiset **Omar Bahaadin** ja **Khaled Salih** tulivat Suomeen ja aluksi Hämeenlinnaan Turkin pakolaisleiriltä kiintiöpakolaisina 1990. Suomi oli tuolloin aivan eri maa, joten pakolaisleirit saivat töitä. Khaled oli vakituksessa työssä LSO Foodilla pakkaajana ja Omar puistotyöntekijänä kaupungilla. Laman iskessä ulkomaalaiset jäivät ensimmäisinä töttömmiksi.

Molemmat opiskelivat suomen kieltä alusta alkaen innokkaasti ja puhuvat sitä nyt erinomaisesti.

- En ymmärrä maahanmuuttajia, jotka ovat asuneet viisikin vuotta Suomessa, mutta eivät ole opiskelleet maan kieltä, Khaled harmittelee. - Kielitaito on uuteen maahan sopeutumisen avain.

Khaled ja Omar ovat itse hyviä esimerkkejä aktiivisesta osallistumisesta. He tuntevat lukemattomia suo-

malaisia ja tekevät yhteistyötä monien järjestöjen kanssa. He ovat mm. järjestäneet mielenosoituksia ihmisoi-keuksien puolesta. Hämeenlinnassa he olivat perustamassa monikulttuurista osuuskuntaa, mutta sittemmin molemmat muuttivat Helsinkiin parempien työtilaisuuksien toivossa.

Khaled on hankkinut itselleen uuden ammatin Suomessa. Hän opiskeli Kouvolan kieli-instituutissa tulkiksi ja työskentelee nyt keikkatyöperiaatteella. Keikkoja riittää, koska Khaled tulkaa arabiaa, kurdinkieltä ja persiaa.

- Melkein kaikki Irakin pakolaiset ovat työttömiä, vain tulkit saavat työtä, Khaled kertoo. - Jotkut ovat perustaneet ravintoloita ja työllistäneet sinne muita pakolaisia.

Maassa maan tavalla

Irakin pakolaisilla on pieni toimitus-kuune samoissa tiloissa MATY:n kanssa ja yhteistyötä tehdään työllistymisasiassa.

Omar on työllistetty puoleksi vuodeksi tiedotussihteeriksi Khaledin kanssa perustamaansa Irakin pakolaisien kansainväliseen liittoon, jonka puheenjohtaja Omar on. Hän toimittaa arabiankielistä lehteä, joka leviää ympäri maailmaa asuville Irakin pakolaisille. Tehtäviin kuuluu myös kurdin toimittaminen Helsingin Lähihiradioiden kerran viikossa sekä neuvonta koulutus- ja työllistymisasiassa.

Omar ja Khaled kannattavat maahanmuuttajien integroitumista yhteiskuntaan. Heidän mielestään oman kulttuurin korostaminen vieraassa maassa on turhaa.

- Tietysti lapsille pitää opettaa omia perinteitä, mutta maan tapoihin pitää sopeutua, Omar korostaa.

TEKSTI: MARJALIISA SIIRA
KUVAT: TOIVO KOIVISTO

Koko maailman kulutus kestäväälle pohjalle

Rio de Janeiro (IPS) Kuluttaminen voi olla iloinen asia, jos se tapahtuu luontoa säästävällä tavalla, julistaa kuluttajajärjestöjen kansainvälinen yhteisö IC. Se käynnisti maaliskuun lopulla maailmanlaajuisen kampanjan kestävästä kulutuksesta puolesta.

YK on antanut kestävästä kulutuksesta yleiset ohjeet. Niiden mukaan kuluttajien pitäisi valita sellaisia tuotteita, joista syntyy mahdollisimman vähän jätettä ja jotka ovat kierrätyskel- poisia.

Kulutusta pitäisi kuitenkin ylipää-tään vähentää, koska se ylittää 30-pro-senttisesti luonnon uusiutumiskyvyn, sanoo kestävästä kehityksen tutkija Mathis Wackernagel Meksikon Anahuacin yliopistosta.

Wackernagelin mukaan maapal-lolla on 1,7 biologisesti tuottavaa hehtaaria asukasta kohti. Luonnon moni-muotoisuuden säilyttäminen edellyttää kuitenkin, että 12 prosenttia tuotta-vasta alasta varataan suojelutarkoi-tuksiin.

Islannilla on selvityksen mukaan suurin "ekologinen vaje" eli sen tuo-tannossa oleva pinta-ala jaettuna asu-kasluvulla osoittaa, että luontoa ryös-töviljellään. Pahasti miinuksella ovat myös useimmat muut Euroopan maat sekä Singapore, Japani, Hongkong ja Yhdysvallat.

Nainen ahkeroin 16 tuntia - ja näkee nälkää

Rooma (IPS) Monet kehitysmaiden naiset käyttävät jopa 16 tuntia vuoro-kaudesta ruuan kasvattamiseen, mui-miseen ja valmistamiseen, mutta silti nälkä ja aliravitsemus koettelevat heitä kaikkein ankarimmin. YK:n maatalous- ja elintarvikkejärjestö FAO muistutti Kansainvälisen naistenpäi-vän aikoihin.

FAO:n mukaan naiset tuottavat yli 50 prosenttia kaikista maailman ruo-kakasveista. Saharan eteläpuolisessa Afrikassa naisten osuus ruuantuotan-nosta nousee 60 prosenttiin ja Kari-bialla peräti 80 prosenttiin.

Useimmat kehitysmaiden maaseu-dun naisista eivät kuitenkaan omista neliösentiäkään maata. Jos heidän perheellään onkin peltoa, se on mies-puolisten jäsenten nimissä.

YK:n tietojen mukaan koko maail-massa elää 1,3 miljardia ihmistä ää-rimmäisessä köyhyydessä, ja heistä 70 prosenttia on naisia. On alettu puhua "köyhyyden naisistumisesta", sillä niin taloudellisten, aseellisten ja luon-non katastrofien seuraukset koettelevat raskaimmin kehitysmaiden naisia ja lapsia.

Hervannan työttömät vaativat oikeutta työttömien verotukseen

Hervannan Seudun Työttömät ry haluaa julkista keskustelua työttömien verotuksesta. Asian vauhdittamiseksi yhdistys oli pyytänyt tuloloukkuja ja verotusta selvittänyttä tutkija Pentti Rönkköä Tampereen yliopistosta kertomaan asiasta.

Asialla on laaja merkitys Hervannassa, jossa työttömyysprosentti pysyy sitkeästi kolmenkymmenen lähetyvillä. Työttömien verotuksen kiristyminen tänä vuonna on ollut viimeinen pisara. Kiristyksen syynä on uusi ansiotulovähennys, jonka ulkopuolelle työttömät jäävät.

Asia on sivuutettu julkisuudessa liiki hiljaisuudella, vaikka kiristys on 10-15 -kertainen eläkeläisten veronkorotuksen verrattuna. Työssäkävijien ansiotulovähennyksen ulottaminen 200000 markan tuloihin saakka merkitsee kevennystä hyvätuloisille.

Hervannan työttömien yhdistyksen tapaamisessa alustanut tutkija Pentti Rönkkö sanoi valtiosääntöjuristien olevan sitä mieltä, että kaikkien kansalaisten yhdenvertaisuuteen liittyvät perusoikeudet pitäisi huomioida lain-säädännössä ja sen mukaisessa käytännössä. Rönkön mukaan tämä on oleellinen yhteiskuntapolitiininen kysymys.

Olen ollut kahden vuoden ajan laatimassa muistiota asiasta kuntien sosiaalijohtajille. Se on lähetetty

Hervannan työttömien yhdistyksessä puhunut Tampereen yliopiston tutkija Pentti Rönkkö vaati työttömien verotuksen alentamista kansalaisten yhdenvertaisuuteen vedoten.

myös ministeriöille, mutta mitään ei ole tapahtunut. Ministeriöt ovat vedonneet työryhmien työskentelyyn, ja koska työryhmät eivät ole tätä asiaa huomioineet, eivät ministeriöt ole katsooneet olevansa velvollisia tekemään muutoksia verokehteluun, kertoi Pentti Rönkkö.

Hervannan Seudun Työttömien yhdistys yhtyi Rönkön näkemyksiin. Yhdistys haluaa pikaista korjausta asiaan, sillä yhdenvertaisuuden puute verotuksessa on monen hervantalaistenkin työttömän ahdingon aiheuttaja tai kärjistäjä.

Työttömien ja muiden vähäosaisten on oltava mukana käytävissä veronkevennykseskustelussa, muuten nyt meneillään oleva jako menee sivu suun. Verotuksen kautta tuleva tulonlisäys koituu kaikkien, m. pientä sairauspäivärahaa saavien hyväksi. Pitäisin hyvänä, jos jokin kansalaisjärjestö vaatisi asian oikeudellista selvittämistä. Kannattaa muistaa, että oikeusasiamiehen tulkinta on oikeudellisesti ja yhteiskuntapolitiisesti sitova, muistutti Pentti Rönkkö.

HANNU OITTINEN

Varkauden työttömät risteilevät kesällä

Varkauden työttömien yhdistys oli mukana työväen vappujuhlassa. Hernekeittoa jakoivat Aulikki Peltonen ja Tuula Ulmi.

Varkauden Seudun Työttömät pitää edellisten kesien tapaan kahvilaa vesitornin näköalatasanteella. Kahvilan palkataan nuoria töihin kuukauden jaksossa Varkauden kaupungin tuen turvin.

Yhdistys järjestää kesällä risteilyn höyrylaiva Paul Wahlilla. Ev.lut. seurakuntien kanssa järjestetään perheleiri ja suunnitelmassa on myös atk-

kurssin järjestäminen.

Kansankuppila toimii entisen poliisitalon tiloissa vapaa-aikakeskuksesta Kauppakadulla. Yhdistys on saanut käyttöönsä myös toimistotilat kansankuppilan yhteyteen.

Yhdistys järjesti helatorstaina kuppilassa avoimien ovien päivän, jolloin useita kymmeniä ihmisiä kävi tutustumassa toimintaan ja tiloihin, mu-

kana oli mm. kaupungin henkilöstöpäällikkö Pekka Laitinen ja kansanedustaja Jorma Vokkolainen.

Yhdistyksen toiminnassa on parantamisen varaa. Toivomme, että työttömät ottaisivat aktiivisesti yhteyttä ja kertoisivat millaista toimintaa he haluavat, sanoo yhdistyksen puheenjohtaja Kai Laitinen.

Lapissa huuhdotaan kultaa

Perinteinen ja jokavuotinen Ivalon työttömien järjestämä kullanhuhdonta tapahtuma lähestyy jälleen. Aika on tänä vuonna 10.-13. heinäkuuta ja paikka entiseen tapaan Lato-ojan valtaus. Paikalle pääsee autolla perille saakka.

Ohjelmassa on erityisesti kullanhuhdonta ja siihen liittyvää opastusta, jota varten paikalla on lapiot ja vaskoolit. Muuhun ohjelmaan kuuluu vuorokauden mittainen opastettu kävelyretki Kultalaan, vapaamuotoinen seurustelu, tanssi ja karaoke. Kilpailuja on 8 kullanhuhdannon lisäksi tikka-, saapas- ja puujalkakisat. Kullanhuhdannon osallistumismaksu on 10 mk/henkilö.

Kenttäkeittiö myy kerran päivässä 15 markan hintaisen lämpimän ate-

rian, lisäksi myynnissä on kahvia, kaakaota, mehua, leipää ja pullaa. Kaalaan riippuen on myynnissä myös siikaa. Paikalla on myös A-oi-keuksin varustettu ravintola.

Majoitus tapahtuu omissa teltoissa. Säiden oikkujen varalta on syytä ottaa mukaan lämmintä päälle pantavaa. Hotellissa yöpyville tiedoksi, että Kaksiauttaseen on matkaa 2 km, 6 km ja Saariselälle 12 km.

Ilmoittautumiset tulee tehdä 15. kesäkuuta mennessä ja 60 markan/henkilö suuruinen leirimaksu on maksettava 30. kesäkuuta mennessä tilille 564142-419980. Alle 10-vuotiaat pääsevät ilmaiseksi. Lisätietoja voi kysellä Ivalon Seudun Työttömien toimistosta, puh. 016 - 677645.

Nurmeksen Närekartanolla työntäyteinen kesä

Nurmeksen seudun työttömien yhdistys on kunnostanut kauniin ja historiallisesti arvokkaan Närekartanon, joka on ollut työttömien ahkerassa käytössä.

Nyt on vuorossa ympäristön kunnostus, sillä pihaan on saatu multakuormat jotka odottavat levitystä. Samoin vuoroon odottavat nurmikon laito ja istutusten suunnittelu. Sen jälkeen on listalla pihaan ympäröivän aidan rakentaminen.

Eurooppalainen marssi työn puolesta meni Nurmeksessa hyvin, olimme ensimmäisiä viestinviejä Pohjois-Karjalassa. Viesti kulki meillä polkupyörillä, josta kiitos kaikille osallistujille ja tukijoille.

Työttömien terveydenhoito on ollut olematonta, sillä sitä ei ole käynnistetty ollenkaan. Tähän onkin tulossa parannus kun saamme terveyskeskuksesta terveydenhoitajan, joka mittaa meidän verenpaineet ja veriarterit. Samalla hän kertoo kuntoliikunnan merkityksestä sekä terveellisistä ruokavaloista.

Olemme olleet aloitteentekijöinä Nurmeksen kaupungin kumppanuushankkeessa, joka on puutarha-ympäristöprojekti. Työttömien aktiivisuus lähtee omasta ajattelutavasta ja asenteista.

Kesäisin terveisin
Nurmeksen seudun työttömät

Nokian työttömät kokoavat kumppanuusyhteisön

Nokian työttömien seminaarissa huhtikuun lopulla tehtiin päätös ryhtyä kokoamaan paikallista kumppanuusyhteisöä työttömien toimesta.

Työttömien asiamies Anneli Pasanen kertoo, että on perustettu tilapäinen työryhmä valmistelemaan asiaa. Tavoitteena on päästä käytännön toimiin alkusyksystä, jolloin koo-

taan kaupungin, seurakunnan, työnantajan ja vapaaehtoisjärjestöjen työllistämistä kiinnostuneet voimat yhteen.

Vapaaehtoisjärjestöjen kartoitus on erityisen tärkeää, koska uskomme kolmannen sektorin mahdollisuuksiin työllistäjänä, sanoo Anneli Pasanen.

Puistoblues 20 vuotta

Euroopan suurimpiin bluestapah-tumiin kuuluva Järvenpään Puistoblues juhlii kesäkuun lopulla eli 25.-29.6. Vanhankylänneimessä kuullaan taas korkeatasoisia bluesia kotimaasta ja maailmalta.

Tapahtuman nimekkäimpiä edustajia ovat Ten Years After alkuperäisessä vuoden 1969 Woodstock-kokoonpanossaan, Jimmie Vaughan, Lee Shot Williams, Pat Brown, Jeff Healey ja Philip Saycen.

Kotimaisia bluesin nimiä ovat Pepe Ahlqvist Chicago Overcoat ja Tumbleweed yhtyeiden kanssa, Tuomari Nurmio, Mirja Mäkelän jazz-

kokoonpano, Pekka Myllykoski & Maltaan haukat sekä Aki Sirkesalo.

Puistoblues on koko perheen tapahtuma, jossa pienimmätkin on huomioitu. Liput lauantain 28.6. pääkonserttiin maksavat ennakkoon 190 mk ja portilta 230 mk, alle 12 vuotiaat pääsevät ilmaiseksi vanhempiensa seurassa. Lippujen ennakkomyynti ja lisätietoja: Järvenpään Blues-Jazz Diggerit ry, PL 143, 04401 Järvenpää, puh. 09 - 271 1305, fax 09 - 279 2550, email: blues@sci.fi. Internet: www.sjoki.uta.fi/~latvis/festivals/puistoblues

Helsingin Työttömät ry täytti neljä vuotta "Tuntuu jotenkin hullulta juhla"

- Tuntuu jotenkin hullulta, että työttömät juhlivat yhdistyksensä syntymäpäivää. Olisi tietenkin ihanne, että meidän toimintaamme ei enää tarvittaisi. Valitettavasti näköpiirissä ei ole mitään muutosta, joten yhdistystämme tarvitaan yhä, sanoi Helsingin Työttömien eli HeTy:n puheenjohtaja **Birgit Toivanen** avatessaan yhdistyksensä nelivuotisjuhlat.

Kesällä kaupunkia Vanhassa tenispaalissa toiminut HeTy on äskettäin joutunut hankkimaan uudet tilat. Aiempaan sijaan nähdessä on ovat syrjässä. Nokiantien tiloihin ei noin vaan piipahdeta ohi kulkiessa, sillä kiireiseltä tai pyhättömältä HeTy:ssä käynti vaatii bussi- tai raitiovaunumatkan.

Puheenjohtaja Toivanen oli löytänyt asiasta kuitenkin positiivisen kulman.

- Kun olemme syrjässä, tulee näyt-

tävä katutoiminta lisääntymään, hän lupasi. Asenteellisen syrjäytymisen vaaroista hän muistutti toteamalla, että joillekin työttömäksi leimautuminen on yhä toiminnan este. Toivanen vakuutti, että toiminnan myötä turha häpeä poistuu.

- Tulevan vuoden toiveemme on, että oikeita työpaikkoja alkaisi vihdoinkin syntyään tähän maahan, sanoi Birgit Toivanen saaden täyden sallillisen aplodin.

Kolmannen sektorin apua kaivataan

Tervehdyksensä nelivuotiaalle esittivät TVY:n puheenjohtaja **Lea Karjalainen** ja Helsingin kaupunginvaltuutettu **Arto Bryggare** (sd).

- HeTy on ollut TVY:n merkittävä jäsenjärjestö, jonka panos on ollut suuri mm. isojen valtakunnallisten ta-

pahtumien järjestelyissä, sanoi Lea Karjalainen mainiten murrostorstain ja työttömien itsenäisyysjuhlan.

Hän lähetti tilaisuudesta terveiset päättäjille toivoen mm. Bryggaren välittävän työttömien viestin.

- Vaikka työttömyyspäivärahan indeksikorotus on ihan oikein, on kaavailtu korotus lähinnä huvittava työttömien toimeentuloa ajatellen. Vastaa kun peruspäiväraha vapautetaan kunnallisverosta, alkavat jonot toimeentuloluukuilla lyhentyä, sanoi Lea Karjalainen.

Helsingin kaupungin tervehdyksen esittänyt Arto Bryggare antoi tunnustusta HeTy:n monipuoliselle toiminnalle.

- Toivottavasti kolmas sektori pystyy työllistämään Helsingissäkin. HeTy:llä on monipuolisen toimintansa ansiosta suuri mahdollisuus olla yhteistyössä kaupungin kanssa uusien työpaikkojen luomisessa, sanoi Arto Bryggare.

Yhdistyksen historiikin esittänyt toiminnanohjaaja **Markku Kekäläinen** kertoi, että HeTy:ä perustettaessa oltiin optimistisempää työllisyyden kehityksen suhteen.

- Valitettavasti muutosta ei näy, sillä ennusteiden mukaan on luvassa 14-16 prosentin työttömyys. Nykyinen tilanne nöyryyttää suurta kansanosaa. HeTy vaatii työn käsitteen uutta määrittelyä siten, että kaikki yhteiskunnallisesti hyödyllinen työ voidaan tehdä ansiotyönä, esitti Kekäläinen.

HeTy:n nelivuotisjuhlissa vierailut puheenjohtaja **Lea Karjalainen** (oik.) keskusteli kahvitautila osanottajien kanssa. Kuvassa keskustelukumppanina **Piitta Tanner**.

Veturi puskee Lahden seudulla

Päijät-Hämeen yhdistykset ovat toteuttaneet valtakunnallisesti paljon huomiota saaneen alueellisen yhteistyöhankkeen tehokkaasti ja nopeasti.

Hanke lähti liikkeelle vuoden-95 kesällä Lahdessa, kun työttömät huomasivat yhteistyön olevan välttämätöntä EU:n säännösten takia.

Veturi-projektin tehtävä on Päijät-Hämeen alueella toimivien eri yhdistysten voimavarojen tehokkaampi hyödyntäminen työttömyyden aiheuttamien ongelmien lieventämiseksi.

Jokainen yhteistyöhön osallistuva yhdistys on itsenäinen oma toimintaansa harjoittava yksikkö, täten toiminnan pohja on leveä ja toteuttaa laaja-alaisesti esim. EU ruohonjuuritasaolta lähtevästä toiminnasta.

Vuoden 1996 lopulla toteutettiin toiminnan kannalta tärkeä rekisteröityminen viralliseksi organisaatioksi, muodostettiin kehitysosasto **VE-TURI**. Mukaan lähtivät Lahden, Hollolan, Heinolan, Nastolan ja Orimattilan työttömien yhdistykset sekä Lahden Seudun Insinöörit ry.

Näin muodostettu osasto on työttömien vastaus niille vaateille, joi- ta esitettiin ns. Irlannin mallin saamiseksi maakuntaan. Näin voidaan

kanavoidsa eri toimintoja ja hankkeita yhteisesti toteutettavaksi alueella.

Mielenkiintoista hankkeessa on sen herättämän huomion määrä. Valitettavasti vain varsinkin Lahden eräät viranomaistahot ovat hyvin kielteisellä tavalla suhtautuneet hankkeeseen, sen arvoa ei ilmeisesti tajuta tai se koetaan jotenkin hankalaksi.

Tämän muutosvastarinnan voittaminen onkin osuuskunnan suurimpia tehtäviä, vastustavat tahot on saatava ymmärtämään, että myös työttömät osaavat jotain, eivätkä vain konsulttiyritykset.

Veturi on hyvin aktiivisesti mukana TVY:n Hämeen alueen tutkimus- ja kehittämissuhteissa, näin saamme alueen asiantuntemuksen tehokkaaseen käyttöön.

Monissa tilaisuuksissa on kerrottu, että myös muut kuin työttömien yhdistykset voisivat liittyä kehitysosuuskunta Veturin jäseneksi. Mukaan voivat tulla yritykset, kunnat, kaupungit, erilaiset järjestöt jne.

Kehitystyön pahin este on rahoitus. Raha-automaattiyhdistys on hyvin kiittävästi huomionoinut alueen aktiivisuuden ja Työvoimapiirin omatoimisuusavustukset ovat antavat lisäresursseja esim. EU-hankkeiden omarahoitusosuudet on vakava ongelma.

Varsin selvää on etteivät yhteiskunnan tukirakenteet kestä enää pitkään nykyisenkaltaista työttömyyttä ja työttömien itsensä rakentamat turvatknot nousevat hyvin tärkeiksi, tämä toiminta vaatii myös resursseja.

Jostain kumman syystä tähän ei kuitenkaan löydy ratkaisuja, jopa kumppanuushanke pystyttiin ajmaan puihin, sanelupoliittikalla ei mitään voiteta, vain avoin, suora ja rehellinen yhteistyö johtaa tulokseen.

Yhteistyön kehittämisessä ammat- tiyhdistysliikkeellä on merkittävä asema. Ay-liikkeen tuki veturin käynnistämävaiheessa onkin ollut merkittävä. Veturi-yhteistyön työttömien omaehtoista toimintaa korostava linja on myös varsin taloudellista, tähän saakka saatujen kokemusten valossa jo yhden konsultin vuosipalkoilla pystytään työllistämään 2-3 henkilöä.

Kun toiminnassa lisäksi on kyse työnteon taidon lisäämisestä tämäkin on lisäarvoa otettava huomioon. Toiminta on veromarkkoja säästävää ja yhteiskuntaa tukevaa, näinollen toiminta ansaitsee kaikkien toimijatahojen varauksettomaa tuen.

Marja Arbelius

Lahden seudun Työttömät ry:n toiminnanohjaaja

Lappeenrannan kaupunki kierrättää työllistettyjä

Lappeenrannan kaupungin henkilöstöpolitiikka saa rajua arvostelua paikallisen työttömien yhdistyksen taholta. Etelä-Karjalan Työttömät ry pitää työllistämistä varoin palkatun henkilöstön käyttöä työministeriön ja työvoimapiirin ohjeiden vastaisena.

Lappeenrannan kaupunki on vuoden 1995 alusta vuoden 1996 loppuun työllistänyt yhteensä 2793 henkilöä, joista puolet on kuuden kuukauden työllistämisyksikön ja jonkin mittaisen työttömyysjakson jälkeen työllistetty kaupungin palvelukseen määräajaksi uudelleen.

- Tällaista työllistämispolitiikkaa voi pitää työllisyysasetuksen vastaisena ja törkeänä. Miksei kaupunki käytä puhtaasti omia varojaan ja palkkaa henkilöstöä ja sijaisia tarpeeseensa vai eikö kaupunkiin talous-

ole niin hyvällä mallilla kuin on annettu ymmärtää, kysyy yhdistyksen puheenjohtaja **Raimo Valle** vaaten työhallinnon ohjeiden noudattamista.

Työhallinnon ohjeiden mukaan kuntien työllisyysvaroin palkatusta väestä puolet pitää kulloinkin olla pitkäaikaistyöttömiä ja työllistettyjen kierrättäminen on lopetettava. Valle toteaa, että kaupungin työllisyystyöt ovat menettäneet sosiaali- ja terveysvirastolle ja silloinkin vain yksille ja samoilille "kierrättyksessä" mukana oleville työhallinnon ohjeista piittaamatta.

Työttömien yhdistyksen ja paikallisten tiedotusvälineiden otettua asian esille on Kymen läänin työvoimapiiri kehottanut Lappeenrannan työvoimatoimistoa valvomaan työhallinnon ohjeiden noudattamista.

TYHJÄN TILAN TEATTERI
esittää
Lappeenrannan kesäteatterissa
3.-31.7.1997
Reetu Y. Virtaajan hullunhauskan komedian
KUN ON LUSIKALLA ANNETTU...

Maaherra Pokka kävi Kemijärvellä

Maanantaina 28.3.1997 Lapin lääninmaaherra **Hannele Pokka** vieraili luontomatkaltaan Kemijärvellä myös työttömien Kohtaamispaikassa. Maaherra Pokka on esittänyt toivomuksen Lapin työttömiä yhdistykselle, että hän voisi maakuntavierailujen yhteydessä tutustua toimiviin työttömien yhdistyksiin. Hannele Pokan seurassa oli myös Kemijärven kaupunginvaltuuston puheenjohtaja **Mauno Kerkeä**.

Keskusteltiin Kemijärven tulevaisuuden näkymistä, Kelloseän raja-

avaamisesta, paikallisesta hotellikeskustelusta, Salcompin työllistävästä vaikutuksesta jne.

Maaherra oli tietoinen myös Työttömien EU-viestistä ja toivoi, että työttömien adressi herättäisi Amsterdamin päätöksessä tarvittavaa julkisuutta sekä, että työttömät pääsevät ilmaisemaan myös EU:ssa mielipiteensä.

Niin maaherra kuin työttömien edustajakin olivat tyytyväisiä saadessaan vaihtaa mielipiteitään päiväkahvien merkeissä.

Kuopion työaikakokeilu toi kymmenen työpaikkaa

Kuopiossa kuuden tunnin työaikakokeilu aloitettiin sosiaali- ja terveyskeskuksessa tammikuussa. Kokeiluun ajaksi koihoitoon palkattiin yhdeksän uutta työntekijää, terveydenhuollon puolelle yksi.

Työntekijöitä kannustettiin mukaan työnjakamiseen muun muassa paikallisen virkaehtosopimuksen avulla. Kuopiossa kokeiluun osallistuvale kaupungin työntekijälle maksetaan säännöllisen työajan peruspalkka kokemus- ja määrävuosilisin. Lomarahaa kokeilualjalta ei makseta.

Työllistetyt palkka määräytyy kuten normaalisissa työllistämistyöissä, eli se on 85 % kokoaikaisen työn kuukausipalkasta.

Palvelut vastaamaan kysyntää

KTV:n pääluottamusmiehes **Pirjo Hentelän** mukaan Kuopiossa työaikakokeilu kiinnosti työntekijöitä niin paljon, että osa mukaan ilmoittautuneista oli pakko jättää hankkeen ul-

kopuolelle.

-Kotihoidossa on paljon pitkään työssä olleita työntekijöitä ja työ on erittäin raskasta. Lyhyemmällä työpäivällä jaksaa paremmin, mikä näkyy työtuloksessa. Asiakkaan tyytyväisyyttä lisää sekin, jos tutun hoitajan ei tarvitse jäädä niin usein sairaalomalalle.

Alkuaikojen käynnistämävaikeuksien jälkeen Kuopiossa on alettu irrottaa perinteisestä päivätyömallista kuutta tuntia tekevien työvuorojen suunnittelussa. Palveluja on alettu tuottaa kysynnän mukaan.

-Alkuun ei osattu hyödyntää sitä mahdollisuutta, että kolmen viikon jaksolle voidaan työntekijälle laittaa asiakkaiden tarpeiden mukaan erilaisia päiviä. Riittää, kunhan vaadittu 90 tuntia tulee täyteen.

-Työntekijällekin siitä on iloa. Hän voi saada itselleen ylimääräisiä vapaapäiviä. Jos hän esimerkiksi hoitaa sairaalasta kotiutettua leikkauksipotilasta kolmena päivänä viikossa kymmenen tuntia kerrallaan, hän näiden kolmen päivän aikana saa tehtyä

viikossa vaadittavat työtunnit ja loppuviikko on sitten vapaata, **Pirjo Hentelä** selvittää.

"Kun niitä työttömiä hyysää"

Pirjo Hentelä uskoo, että työssäkäyvillä riittää solidaarisuutta työnjakamiseen, kunhan ei kosketa palkkassaan.

-Kun olen luottamusmiehenä hoitanut myös työttömien asioita, minulta on kysytty, enkä enää valvoakaan työssäolevien etuja, "kun niitä työttömiä hyysää".

-Työajan muutos on suuri haaste ay-liikkeelle. Kun työelämä muuttuu, se edellyttää myös ay-liikkeen muuttamista edunvalvonnasta yhteisen edun valvontaan. Sen sijaan, että keskitytään hakemaan rahaa työssäolevien pussiin, pitäisi puolustaa esimerkiksi jokaisen oikeutta työhön.

LIISA TAPANEN

Työnvuorottelu kiinnostaa

Palkansaajien kiinnostus työnvuorotteluun on varsin laajaa. Noin 11 prosenttia (200 000) palkansaajista aikoo jäädä vuorotteluvapaalle seuraavan kolmen vuoden aikana. Työntantajista 39 % on valmis sopimaan vuorottelusta vuoden kuluessa. Ongelmaksi muodostuu vuorottelijan korvaustaso, joka on keskituloilla noin 30-35 % palkasta. Palkansaajat pitävät sopivana korvaustasona keskimäärin 68 % bruttopalkasta, työntantajat 61%.

Tutkijat **Jouko Nätti**, **Sauli Ruuskanen** ja **Ilkka Virmasalo** ovat tehneet tutkimuksen vuorotteluvapaan liikkeellelähdistä Vuorotteluvapaakokeilun seuranta tutkimuksen väliraportti.

Vuoden 1996 aikana työnvuorottelun aloitti 5500 henkeä. Osa vapaista päättyi jo saman vuoden aikana ja vuoden lopussa voimassa oli 3200 vapaata. Huhtikuun lopussa vastaava luku oli 3509. Työnvälitystilaston mukaan vuorottelijoista valtaosa on naisia (71%), mutta myös miehiä on uskaltanut vapaalle.

Iältään vuorottelijat ovat keskimäärin 43-vuotiaita ja sijaitsevat 33-vuotiaita eli tässä mielessä vuorottelu tuo uusia tuulia työpaikoille. Vuorottelijat työskentelevät yleisimmin terveys- ja sosiaalipalveluissa, julkisessa hallinnossa, teollisuudessa ja koulutuksen sekä tietoliikenteen parissa.

Yleisin syy vuorotteluvapaalle jää-

miseen on lisäajan tarve perheelle tai hoivatyölle. Myös stressi ja työpaikan huono ilmapiiri, harrastukset sekä kuntoutuksen ja levon tarve ovat merkittäviä vaikuttimia. Vuorotteluvapaan on koettu varsin positiivisena asiana. Yhdeksän vastaajaa kymmenestä ilmoitti vapaan vastanneen odotuksia ja saman verran ilmoitti käyttävänsä vuorotteluvapaata uudestaan, jos siihen tarjoutuu mahdollisuus.

Suurimpana huolen aiheena vuorottelijoilla on toimeentulon tiukkeneminen. Käytännössä käteen jäävä kuukausikorvaus on ollut useimmiten alle 3000 mk. Osittaista ammattikoulutusrahaa on saanut vain kymmenesosa vuorottelijoista.

Vuorottelusijaisuuden hyvin puolina korostuvat mahdollisuus päästä töihin, työkokemuksen saanti, ammattitaidon ylläpito, toimeentulon parantaminen sekä itsen tunnon kohoaminen. Noin 80 % arvioi myös työnsaantimahdollisuutensa paranevan jatkossa. Sijaisuuden huonoina puolina mainittiin työn määräaikaisuus ja lyhyesteisuus.

Useimmiten työpaikalla vain yksi henkilö on siirtynyt vuorotteluvapaalle. Työntantajat katsovat vuorotteluvapaan sopivan parhaiten työntekijöille ja alemmille toimihenkilöille. Sen sijaan organisaation "avainhenkilöitä" ei olla valmiita päästämään vuorotteluvapaalle. Työntantajan kannalta työnvuorottelun hy-

vinä puolina korostuvat työntekijöiden parempi jaksaminen ja mahdollisuus kouluttautua sekä sijaisten tuomat uudet tuulet työpaikalle. Huonoina puolina mainittiin työntekijöiden toimeentulon vaikeutuminen sekä sijaisten etsintä ja perehdyttäminen.

(Työministeriö, A.K.)

Tervetuloa kirkkoon

HELSINGIN SEURAKUNTAYHTYMÄ

lyhty

on vapaaehtois- ja lähimmäistyön keskus, jonka toiminta on kaikille avointa. Mukaan voit tulla koska vain sinulta liikenevän ajan ja energian puitteissa. Tule käymään tai soita, kerromme mielellämme lisää!

Lyhty avoinna kesälläkin! Kahvio: ti, ke, to 11-15
 avunvälitys: ti, ke, to 9-12
 Linnankatu 11, 20100 Turku
 p: 02-233 4268/ 02-2617 238
 Turun ja Kaarinan SRK-yhtymä

Mukana ihmisten arjessa

Työttömien ruokailu Neulaskodilla
 - ti. ja to. klo 11, Neulastie 4

Työttömien ruokailu Kuokkalassa
 - ma-pe klo 11-13, Polttolinja 37

Ruokapankki
 - ota yhteyttä seurakunnan diakoniatyöntekijöihin, puh. 636 6144

Jyväskylän kaupunkiseurakunta

Virkistäytymisleiri

työttömille ja heidän perheenjäsenilleen
 7.-10.7. ja 14.-17.1997

Julkijärven retkeilykeskuksessa Ylöjärvellä

Reykeilymajatasoinen asuminen. Osanottomaksu 180 mk/henkilö. Omat linavaatteet. Kysy mahdollisesta taloudellisesta tuesta omalta sosiaali- tai diakoniatyöntekijältä.

Vetäjinä mm. Seppo Kjellberg, puh. 219 0350, Sinikka Vilén, ti 10-12, ke, pe 9-11, puh. 219 0402 ja Heli Lahtinen, puh. 249 7450 tai 211 0093.

Ilmoittautumiset mahdollisimman pian Työttömien toimintakeskuksen toimistoon, Vuolteenkatu 11, puh. 222 3387.

Järj. Tampereen seudun työttömät ja Seurakuntien yhteiskuntatyö.

Tervetuloa kesäkammarin!

Kiva kyläpaikka kaikenikäisille Vapaaehtoistyön keskus

Voivoin elokuun loppuun asti ma-pe 10-14 (30.6.-4.7. suljettu korjaustöiden vuoksi)

Mummon Kammarin
 Otavalankatu 12 A, 33100 Tampere
 p. 222 6545 (Rautatiekadun risteys, pyörätuolillakin pääsee sisälle).

Avunvälitys
 lähimmäisapua tarvitseville
 koko kesän ma-pe 8.30-12, p. 219 0711

*Hoson lämpöä sydämeesi
 Enkeleitä kanssasi*
 Mummon Kammarin väki

Mooseksen erämaavaellus

lauantaina 20.9. klo 11-15

Hervannan kirkolla ja kirkon pihalla. Mukana elämästäkuri, ohjelmassa mm. seinäkupeilyä ja muita kaikenikäisten seikkailua. Tervetuloa! Hervannan seurakunta

ELON LASKUOPPIA

YHTEISVASTUUKERÄYS 1997

Tampereella kirkko toimii työttömien kanssa

Tampereen ev. lut. seurakunnat toteuttavat kirkon työttömyyshanketta periaatteella "yhdessä työttömien kanssa, eikä heidän puolestaan". Tammikuun työttömyyspäivästä vauhtia saaneet muutokset summasivat alkuvuoden aikaansaannoksen huhtikuun lopulla Kangasalla.

Työttömien terveiset kulkeutuvat Pirkanmaalta edelleen kirkkopäiville Lappeenrantaan ja Euroopan eku-meeniseen kokoukseen Graziin.

Ilkon kurssikeskuksessa pidettyä työttömyysseminariaa puhuttivat erityisesti toimeentulo ja syyllistämisen. Ihmisarvon säilyttäjäksi seminaariväki nostaa kansalaispalkan tai perustulon, joka mahdollistaa toimeentulon ilman sosiaaliapua.

Työttömien yhdistyksiä kohtaan esiintyy ennakkoluuloja, vaikka niiden ainoa tavoite on toiminta työttömien parhaaksi. Työttömyys koskee tänään kaikkia kansanluokkia.

Työttömien syrjäytyminen ja siitä johtuvat sosiaaliset ja terveydelliset pulmat ovat monien tiedossa. Väite siitä, että työtöntä ongelmineen ymmärtää vain toinen työtön, kyseenalaistuu; osallistuminen seurakuntien perustamiin muutospäiviin ja vapaaehtoistoimintaan tekee työttömien tunnut tutuiksi kenelle tahansa. Avain on nykyarvojen tarkistamisessa. Korkean elintason ihanteensa eläminen johtaa huono-osaisien unohtamiseen. Ihmisarvo ei määrydy työsuorituksen perusteella.

Kirkon roolin puolueettomana ja uskottavana vaikuttajana kolmenesimmäntä seminaarilaista näkee erittäin ratkaisevaksi.

Tästä se alkoi tammikuussa. Pastori Seppo Kjellberg (vas.), piispa Juha Pihkala ja pastori Ilkka Sipiläinen neuvonpidossa kirkon ja työttömien tapaamisessa.

Työttömyysseminariin "pelkkänä korvana" osallistunut Tampereen hiippakunnan piispa Juha Pihkala toteaa sosiaalieettisen näkökulman korostuvan kirkon johdossa yleensäkin.

- Piispa kokouksen asettama työryhmä suunnittelee parhaillaan kirkon sosiaalioppia, mikä puhuu sosiaalieettikan painottumisesta.

Työttömyyden hoidossa vapaaehtoisuus ei riitä

Evästäessään jo alkuvuodesta työryhmiä piispa Juha Pihkala vaati yksilön omantunnon rinnalle yhteiskunnallista omaatuntoa.

- Jos lähimmäisenrakkaus jäisi vapaaehtoisuuden varaan, se kutistuisi

kovin vähäiseksi ja täysin riittämättömäksi. Suurin osa ihmisistä ei halua luopua omastaan toisen hyväksi, tai on valmis vain mitättömiin uhrauksiin.

Pihkalan mukaan onkin yhteiskunnan tehtävä lakia ja pakkoa käyttäen toteuttaa lähimmäisenrakkautta.

- Yhteiskunta pakottaa - veroja kantamalla - ihmiset rakastamaan lähimmäisiään tai se paremminkin huolehtii lähimmäisenrakkauden toteutumisesta sitä tarvitsevilla, vaikka se herättäisi muualla hampaiden kiristystä.

Hän ei kiistä vapaaehtoisuuden merkitystä, mutta pitää lyhytnäköisenä, jos lakisäätöjen turvan asemesta jätetään almuja varaan. (R.P.)

Kaikki tapahtui hiljaa ja nopeasti kun Suomi hyväksyi köyhyiden

Eu-sidonnaisuuden myötä Suomeen tulivat ruokapankit. Tämä satojatuhansia ihmisiä koskettava sosiaalisen turvaverkon pettämisen, nälänhätää hipovan köyhyyden ja ihmisarvoa alentavan anelujärjestelmän hyväksyminen tapahtui oimittuisen helposti.

Jokainen ruokapankkia käyttänyt tietää, että elintarvikkeet ovat usein viimeisen myyntipäivänsä ohittaneita, pintaviillisiä, myyntiin kelpaamattomia säilykkeitä tai "normaaleimilläänkin" ikuista Elovenaa, makaronia, köttönttiä ja hernaria.

Ketkä siis vetivät välistä viime vuotisesta hieman yli 13 miljardin ruoka-avusta?

Kirkon rooli

Kirkko hyväksyi heti roolinsa taivaan mannan jakajana. Vastalauseita ei julkisuuteen päästetty, vaikka niitä kirkon yhteiskunnallisen työn ja ruokapankkien käytännön työntekijöiden taholta voimakkaasti esitettiin.

"tavallinen" EU-kassi: kananmunia, rasvaa, pakastevihanneksia.

Samana päivänä suoritin hintavertailun päivittäin käyttämässäni K-lähikauppa Mestarissa. Minun hintani oli sinä päivänä 43, 20 markkaa. Mikä oli muualla Suomessa asuvien satojentuhansien köyhien ihmisarvon hinta.

Uskonottoman kassi

Janne Harju jakaa työllistettyinä toimistosihteerinä ruokakasseja Tampereen Vapaa-ajattelijoiden toimistossa. Kassit ovat, aivan konkreettisesti, vain laihaa avustusta seurakuntien jakamista einistä.

Tällä hetkellä ruokapankkeja ei voi lakkauttaa, tässä valitsemassa tilanteessa ne ovat jo valitettavan tarpeellisia. On tietenkin katastrofaalista, että tilanne on se, mikä se on. Eivät ruokapankit mitään ratkaise, ne vain helpottavat.

Vapaa-ajattelijoiden toimistossa käy melkoinen trafikki. Syyt käyntiin ovat mitä moninaisempia; kirkon toiminta saa kritiikkiä asiakkaiden valikoinnissaan ja epäyhtenäisessä linjassaan.

Suurin syy Vapaa-ajattelijoiden

Nivalan leipäono pitenee

Eipä tarvitse mennä Helsinkiin asti ihmettelemään leipäonoja. Nivalan Työttömien Yhdistyksen jakamia muonapusseja jonottaneet työttömät täyttivät meijerin tienoon hetkessä. Säilykelihäa, makaronia, kaurahautaleita, vehnäjuhoja ja näkkileipää piisasi kahdelle sadalle hakijalle ja kuusisataa jäi ilman, kuten pusseja jakamassa ollut Lauri Sarja tuumasi. Sarja myönsi, että hakijoiden määrä sen kun lisääntyy, jaettavaa oli 400 kiloa enemmän kuin edellisellä kerralla, ja tarvetta tuntuisi olevan vieläkin enemmän.

Avustuspaketti oli luvattu alunperin vasta toukokuun lopulle, mutta Sarja kertoi soittaneensa ministeriöön ja pistäneensä vauhtia toimitukseen.

-Sanoin, että meille päin on tulossa toinenkin paketti ja sen seurakunnan paketti voisi pistää tänne samalla. Ja nyt on ruuat jo jaettu, hän naureskeli.

Työttömien opastuksella ruoka-apua anout Nivalan seurakunta jakoi toisen samansuuruisen satsin toukokuun lopulla.

Muutkin yhdistykset, esimerkiksi SPR ja helluntaiseurakunta, voisivat anoa ruoka-apua. Sitä enemmän sitä saa, mitä useampi on anomassa.

Työttömien yhdistys jakoi EU:n ruoka-apua nyt kolmannen kerran. Edellinen jako oli viime lokakuussa, jatkoa 1322 kilon avustuspaketille on jo anottu.

Avunhakijoiden määrä on Sarjan mukaan tuplaantunut viime kerrasta.

Hän arvioi, että apu tavoitettaisiin entistä useamman, jos se jaettaisiin keittiön kautta, ja harmittelee, ettei kaupunki lähtenyt mukaan avustamaan työttömien ruokailun järjestämisestä.

Helluntaiseurakunnan vuoden verran pyörinyt perjantai ruokailu ja kuun alusta seurakuntakodilla järjestetty lounas ovat jo osoittaneet tarpeellisuutensa. Seurakuntakodilla kävi

maanantaina ennätykselliset 145 ruokailijaa.

Nyt Työttömien yhdistys hakeekin sopivia tiloja ja on valmis pitämään omaa keittiötä, joka tarjoaisi työttömille edullisen lämpimän ruuan. Esimerkiksi meijerillä olisi Sarjan mielestä tarkoitukseen hyvin sopivat tilat.

Tampereella, jossa ruokapankki perustettiin jo ennen EU:iin menoa, oltiin todellisuudessa täysin valmistautumattomia tilanteeseen. Tampereella ruokapankkeihin syöksyi yhätkä yli 2000 tarvitsijaa kaupungin keskimäärin n. 3 hengen 82 000:sta taloudesta. Kirkko siis maksaa ennen kunnallisvaaleja vaalitäkynä annetun 1/4 pennin veroäyrin tiputuksen.

Tänä vuonna ruokapankit toimivat 400 kunnassa. Kuinka ne toimivat todellisissa työttömyyskunnissa, joissa seurakunnilla ei ole Tampereen kaltaisia edellytyksiä ruokapankin hoitamiseen? Mitä tapahtuu niissä kunnissa, joissa ruokapankkia ei ole lainkaan?

Ihmisen hinta

Ruokapankit on teoriassa tarkoitettu väliaikaisiksi ratkaisuiksi vaikeuksiin joutuneille. Ylivelkaantuneet, alle 25-vuotiaat työmarkkinatuleltakin taapahtaneet ja eläkeläiset käyttävät niitä eniten. "Väliaikaisesta ratkaisusta" uhkaa historian opettamana tulla "lopullinen ratkaisu".

Menin pakon sanelemana ruokapankkiin viimeksi 9.4. 1997. Ruokapankkiin pääsi raamatunlauseen sisältävällä jonotuslapulla. Ruokakassi oli huomattavasti runsaampi kuin

suosioon on kuitenkin se, että, he ainoina tiedottavat ruokapankistaan ilmaisijakulehdistä.

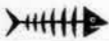
Mitä köyhä saa

Saamani, muihin kuntiin verrattuna yleisen, ruokakassin sisältö riitti ravintotalukon mukaan täysikasvuiselle miehelle ilman aliravitsemusta kuudeksi vuorokaukeksi.

On tietenkin selvää, että ruokapankit ovat tulleet jäädäkseen. Niiden muodostuessa ajan oloon väliaikaisista pysyviksi ratkaisuiksi, voidaan yhteiskunnan sosiaalisia velvoitteita kylmästi jälleen supistaa.

Ruokapankit ovat syntyneet suomalaisessa yhteiskunnassa, kirkon ja vapaaehtoisjärjestöjen tuella ja hyväksymisellä. Ammatillitot tai edes työttömien omat järjestöt eivät ole kyseenalaistaneet niitä.

Ratkaisu on yksinkertainen: kirkon itsensä, ay-liikkeen ja meidän työttömien on noustava vaatimaan ruokapankkien lakkauttamista epäinhimillisinä ja parempaa sosiaalista turvaa yhteiskunnalta. Tässäkään tapauksessa vastarintaan ei ole enää pelkkä oikeus, se on velvollisuus.

Ay-nuoret vetosivat toimintapäivänä

"Yhtä sukupolvea ei saa heittää hukkaan"

Nuorisotyöttömyyden hoito on tällä hallituskaudella keskittynyt lähinnä koulutuksen lisäämiseen ja pakokoulukseen. Työmarkkinatukuidistuksen jälkeen Suomessa ei alle 24-vuotias voi olla työttömänä ilman ammatillista koulutusta.

Koulutus on toki kannattavampaa kuin kouluttamattomuus ja on tärkeää, että nuoret opiskelevat itselleen ammatin. Nuoret itse uskovat kuitenkin enemmän porkkanaan kuin keppiin. Koulutusmotivaatio on uusimman nuorisobarometrin mukaan yhä korkealla.

Työmarkkinat ovat muuttuneet, mikä näkyy erityisesti nuorten työllistymisessä ja työttömyydessä. Epätyyppilliset työsuhteet ovat nuorilla tyypillisillä. Jäsentuomuksen mukaan SAK:n alle 26-vuotiaista jäsenistä 40

prosentilla on "uustyypillinen" työsuhte. Akavalaisilla alle 30-vuotiailla luku on 31 prosenttia, STTK:n tiedot vahvistavat samaa.

Laman myötä nuorten naisten ja miesten eriarvoistuminen alkoi selvästi näkyä työmarkkinoilla. Määräaikaiset ja osa-aikaiset työsuhteet koskettavat useimmin naisia. Akavalaisista alle 30-vuotiaista naisista lähes joka toinen on työllistynyt epätyyppiseen työsuhteeseen. Pysyvä koulutusta vastaava työpaikka on harvinaisuus koulutetuilla nuorilla naisilla (14%). Vastaavasti nuorilla akavalaisilla miehillä on kahdella kolmesta pysyvä työsuhte ja koulutusta vastaavaan suhteeseen pätee kiinni vaajat 40 prosenttia nuorista miehistä.

Julkisen sektorin rekrytointikielto on vaikeuttanut merkittävästi nuorten

ja erityisesti nuorten naisten työllistymistä. Pysyväisluonteiset työpaikat ovat syntyneet lähinnä yksityisellä palvelusektorilla. Ne ovat lisääntyneet myös SAK:n tutkimusten mukaan. Valtion ja kuntien leivästä on tullut kapea, mutta lyhyt. Uudet työsuhteet ovat lähinnä sijaisuuksia.

Koulutusinvestoinnit ja työelämä eivät kohtaa. Nuorten epätarkoituksenmukaisesta työllistymisestä kärsivät kaikki. Nuoret joutuvat 8-15 vuoden kuluessa vastaamaan suurten ikäluokkien eläkkeistä. Tuolloin osavasta työvoimasta on pulaa. Jos nyt hukkaamme sukupolven tai pari, tämä ei tule onnistumaan. Kaiken koulutuksen jälkeenkkin on meidän kaikkien opittava, mitä työn tekeminen on käytännössä.

Jaakonsaari vastasi Virtaselle

Työttömiä ei nimitetä työvoimatoimikuntaan

Kansanedustaja Pertti Virtanen teki huhtikuun lopulla kirjallisen kyselyn työvoimatoimikuntien kokoonpanosta. Kyselyssä Virtanen viittasi työvoimatoimikuntien käyttämälleen valtaan, jolla lukemattomien ihmisten kohtalo sennetään vuosiksi. Pahimmassa tapauksessa päätös on alku syrjäytymiskierteelle, sillä työllistymisen tai toimeentulon eväät saavat johtaa kaiken yhteiskunnan avun ulottumattomiin.

Tällaisessa yhteiskunnallisessa tilanteessa on erityisen tärkeää, että työvoimahallinto ei omilla toimillaan työntä työttömiä syrjään heitä läheisesti koskevassa päätöksenteossa, toteaa Virtanen kyselyssä, jossa vaatii työttömien edustajien pääsyä työvoimatoimikuntien jäseniksi.

Kyselyssä todetaan, että vuonna 1984 annettu asetus työvoimatoimikunnista on kahdesta muutoksesta huolimatta pääosin sama, vaikka työttömyyden laajuus ja rakenne sekä työttömien oma yhdistystoiminta ovat oleellisesti muuttuneet tuosta vuodesta. Työvoimatoimikuntien valitaan edelleen vain työvoimahallinnon, työnantajan ja työntekijöiden edustajia, sillä asetuksen sanamuoto (6 §:n kolmas lause) estää työttömien edustajien nimeämisen työvoimatoimikunnan jäseniksi.

Hän toteaa toimikuntien keskeisen tehtävän olevan sitovien työvoimapolitiittien lausuntojen antaminen työttömyysturvan saamisen edellytyksistä. Tähän liittyvät lainkohdat koskevat työmarkkinoiden käytettävissäoloa, työttömän työnhakijan katsomista päätoimiseksi opiskelijaksi tai päätoimiseksi yrittäjäksi sekä työtä ja koulutuksesta kieltäytymistä tai eroamista.

Jaakonsaari sanoo kantanaan, että työttömien edustajien mukaantulo ei toisi toimikuntaan sellaista asiantuntemusta, jota niissä ei nyt ole. Hän ei pidä myöskään syrjäytymisnäkökohtia merkittävänä toimikuntien ratkaisussa.

Näihin näkökohtiin perustuen Jaakonsaari ilmoittaa, ettei hallitus aio muuttaa asetusta työvoimatoimikunnista niin, että asetus edellyttäisi työttömien edustajien nimeämisen toimikuntaan. Ministeri ei kuitenkaan vastaa, olisiko nimityksen mahdollistava muutos toteutettavissa tai onko nykyinen asetus ehdoton este työttömien edustajien nimeämisen työvoimatoimikunnan jäseniksi.

HANNU OITTINEN

Köyhien puolustajat koonneet voimansa

Helsingissä on kokoontunut viime syksystä alkaen 'sekalainen seurakunta' huolestuneita kansalaisia. Joukkoon kuuluu nuoria diakoneja, sosiaalityöntekijöitä, työttömiä, yksinhuoltajia ja sosiaalilautakunnan edustajia.

Yhteisenä huolena on köyhyyden lisääntyminen Suomessa. Sosiaaliturvaa on leikattu 1990-luvulla noin 20 miljardia per vuosi ja se alkaa yhä selvemmin näkyä paitsi kaduilla myös mm. sosiaalityöntekijöiden ja diakonien työssä.

Aktiivisen toiminnan laukaisi hallituksen asettama ns. kannustinloukkutyöryhmä, jonka suunnitelmassa oli leikata toimeentuloa 400 miljoonalla markalla liittämällä yhteen asumis- ja toimeentulotuki. Työryhmän esitykset olisivat heikentäneet kaikkein köyhimpien minimitoimeentuloa useilla sadoilla markoilla. Samaan aikaan hallitus myönsi verohelpotuksia, joista hyötyivät eniten hyväuloiset.

Joukko nuoria diakoniatyöntekijöitä päätti yksityishenkilöinä ryhtyä toimintaan. He laativat vetoamukseen toimeentulotuen leikkauksia vastaan ja keräsivät vetoamukseen viikossa 3000 nimeä.

Vetoamus luovutettiin sosiaaliministeri Terttu Huttu-Juntuselle 11.12.1996 ja samassa yhteydessä oli näyttävä ja äänekkäs mielenosoitus eduskuntatalon edessä toimeentuloturvan puolesta. Mukana oli jo järjestöjäkin: Diakoniatyöntekijöiden liitto, Sosiaalityöntekijöiden liitto, Helsingin Sosiaalinen vastuu ry, Helsingin Työttömät ry, Yksinhuoltajien ja yhteishuoltajien liitto ym.

Pian tämän jälkeen hallitus lykkäsi päätöstä toimeentulotuen ja asumistuen yhteenliittämisestä ja antoi kannustinloukkutyöryhmän esityksen selvitysmies Pentti Arajärven tutkittavaksi. Hallitus käsittelee Arajärven selvitystä kesäkuussa.

Säälistä vai oikeudesta?

Joukko huolestuneita köyhien puolustajia jatkoi kokouksensa ja nimitti itsensä TOTU (Toimeentulotuki) -ryhmäksi. Toukokuussa järjestettiin kirkkohallituksen tiloissa seminaari otsikolla "Toimeentulotukea - säälistä vai oikeudesta". Seminaa-

rissa oli altavastajina kansanedustajat Sirpa Pietikäinen (kok), Maria-Kaisa Aula (kesk) ja Anne Huotari (vas), jotka varsin yksimielisesti olivat leikkauksia vastaan ja yhdestä suusta pahoittelivat, että heillä ei ole takanaan eduskunnan enemmistöä.

Seminaarin alustajina olivat Stake-sin köyhyystutkija Jouko Karjalainen, psykiatri Ilkka Taipale, sosiaaliviraston kehittämissuunnittelija Pekka Borg ja teologi Leena Lahtinen. Jouko Karjalainen oli huolissaan uusliberalismin 'missiosta', jolla yhteiskunnasta halutaan hävittää sen sosiaalinen osa-alue. Tämän näkemyksen mukaan ei tarvita sosiaalipolitiikkaa eikä ihmisten yhteistoimintaa. Keskustelu sosiaaliturvan "kannustavuudesta" on osa tätä ajattelua.

Ilkka Taipale on jättänyt virkansa Kellokosken sairaalan johtajana ja taistelee nykyään palveluasuntojen saamiseksi mielenterveyspotilaille ja muille kaikkein heikoimmassa asemassa oleville.

Pekka Borg kertoi, että Helsingissä on 85 000 toimeentulotuen saajaa. Rekisteristä löytyi ainoastaan kaksi perhettä, jotka ovat samanlaisia kuin kannustinloukkutyöryhmän esimerkki-perheenään markkinoima tapaus (molemmat vanhemmat työttöminä, täysi asumistuki, kaksi lasta ilmaisessa päivähoidossa, ja jos yksi vanhempi menee töihin, palkan pitäisi olla 16 000 mk/kk). Työryhmä siis perusteli kaikkia toimeentulotuen saajia koskevia leikkauksiaan marginaalita-pauksella.

Yleisön puheenvuoroissa korostettiin, että nykyään tilkitään kasvavaa piiloköyhyyttä monenlaisilla armelaisuusjärjestelmillä. On Pelastusarmeijan tuki tärkeä avustustyö, Ruokapankit ja kirkon diakoniatyö. Ruokapankkien kasseihin ehdotettiin painettavaksi tekstiä "YHTEISKUNNAN OLISI PITÄNYT HOITAA TÄMÄ ASIA".

TOTU-ryhmän toiminta jatkuu. Kesäkuussa on odotettavissa jonkinlaista kannanottoa Arajärven selvitystyöhön. Eikä homma varmasti siihen lopu, koska sosiaaliturvan alasajo-yritykset näyttävät jatkuvan haaman tulevaisuuteen.

TEKSTI: MARJALIISA SIIRA
KUVA: TOIVO KOIVISTO

Köyhyystutkija Jouko Karjalainen STAKES:sta kritisoi aikeita häivyttää sosiaalinen näkökulma yhteiskunnasta.

Onk' s tietoo?

Nokian työttömien asiamies Anneli Pasanen vastaa tällä palstalla lukijoidemme kysymyksiin. Seuraavaan numeroon tarkoitetut kysymykset toimituksen osoitteeseen 5.8. mennessä. Nimi ja yhteystiedot tulee lähettää mukana, vaikka kysyjä esintyisikin nimimerkillä. Tarvittaessa Anneli Pasanen vastaa myös henkilökohtaisesti.

Kysymys

Asioin työvoimatoimistossa työvoimaneuvojan luona- ja olimme asiastani aika pitkälle eri mieltä. Halusin asiastani keskustella muidenkin kanssa ja tiedustelin työvoimatoimikunnan jäsenluetteloa, jotta voisin ottaa heihin yhteyttä.

Työvoimaneuvoja totesi vain ylimielisesti, että ne vaihtuu jatkuvasti. Pyyntöistäni huolimatta en saanut tietoa työvoimatoimikunnan jäsenistä tai edes paikkaa mistä sitä voisi kysellä. Tällä kertaa jäi tietoa saamatta enkä tiedä sitä vieläkään.

Mistä saa tietoonsa työvoimatoimikunnan jäsenten nimet ja osoitteet?

Yhteyksiä kaipava

Vastaus

Työvoimatoimikunnan jäsenet ovat työvoimatoimistokohtaisia ja jäsenistä mielestäni pitäisi olla luettelot työvoimatoimiston ilmoitustaululla. Työvoimatoimistossa on ehdottomasti ajankohtaiset tiedot toimivasta työvoimatoimikunnan jäsenistä. Pyydä niitä uudestaan.

Kysymys

Minä sain työvoimatoimistosta ilmoituksen, jossa minua kehoitettiin osallistumaan työvoimapolitiiseen koulutukseen. Vastasin, että kyseinen koulutus ei ole minulle sopiva eikä edes tarpeellinen, koska minulla on jo

kyseisen alan ammattikoulutus. Suureksi yllätyksekseni sain työvoimatoimikunnalta päätöksen siitä, että minulle on asetettu kuuden viikon karenssi koulutuksesta kieltäytymisestä. Miten tämä on mahdollista?

Pakkokoulutuksen uhri

Vastaus

Pääperiaate ja lähtökohta työvoimapolitiisissa koulutuksessa on vapaaehtoisuus. Työelämä muuttuu nykyään hyvin nopeasti ja entinen koulutus on hyvä perusta, mutta jossakin tapauksessa ei riittävä.

Työvoimatoimiston tehtävä on tarjota työtä ja koulutusta työttömien työnhakijoiden sijoittumiseksi työmarkkinoille. Työstä ja koulutuksesta kieltäytyminen aiheuttaa yleensä päivärahan maksun määräaikaisen keskeyttämisen.

Tämän kaltaisista asioista suosittelemme henkilökohtaisia keskusteluja työvoimaviranomaisten kanssa ja näin uskon löytyvän molempia osapuolia tyydyttävä ratkaisu, kun olet saanut työttömyyskassan päätöksen työttömyyspäivärahan keskeyttämisestä.

Sinulla on oikeus tehdä valitus työttömyysturvalautakunnalle. Jos tunnet, että Sinua on kohdeltu epäoikeudenmukaisesti, suosittelemme valituksen tekemistä.

Kysymys

Onko KELA:n henkilökunnalla oikeutta vaatia passiani tarkastettavaksi säännöllisin väliajoin?

"Maahanmuuttaja"

Vastaus

Viranomaisella on oikeus vaatia käytettäväkseen asiapapereita, joita tarvitaan asianomaisen päätöksen tekemisessä. Mikäli työttömyyskorvauksen maksuttamisen perustana on tarkistava oleskelu Suomessa, tässä tapauksessa viranomaisella on myös oikeus tarkistaa tarvittaessa asianomaisen henkilön passi. Mikäli henkilö kieltäytyy esittämästä passia pyydettyä, se voi aiheuttaa työttömyysturvan maksuttamisen katkaisemisen.

Kysymys

Miksi työnantajalla on oikeus aina vain pidentää valtion työllistämistuen kautta työsuhdetta ja vaihtamalla aina työntekijää puolen vuoden välein, vaikka kysymyksessä on aina sama tehtävä. Miksi työntekijällä ei ole tällaista oikeutta?

Työssään viihtyvä

Vastaus

Työllistämistuen maksaminen kuuluu työvoimatoimiston tehtäviin sopien asiasta työnantajan kanssa. Valitettavasti työntekijä on tässä kolmas osapuoli ja hänen mahdollisuutensa vaikuttaa on ainoastaan pyrkii neuvottelemaan työsuhteeseensa jatkokaikaa.

Parasta
Lapsille ry

VIRKISTYSLOMAT KESÄLLÄ 1997

Nyt on vielä mahdollisuus hakea tuetuille virkistyslomaviikoille ajalle 30.5. - 31.7.1997 seuraaviin kesälomakeskuksiin:

1. Suur-Saimaan Lomakeskus, Taipalsaari
2. Taavetin Lomakeskus
3. Sulkavan Lomakeskus.

Omavastuuosuudet alk. 250 mk / aikuinen ja 0 mk /6 - 14-v. lapset yövyttäessä vanhempien kanssa samassa huoneessa. Alle 6-vuotiaat lapset aina veloituksetta. Loma sisältää puoli-hoidon (aamiainen + päivällinen), saunan sekä lomaohjauksen.

Hakuaineiston voi tilata Lomaliiitto r.y:stä ma - pe klo 8.30 - 16.00, puh. (09) 613 83210 tai (09) 613 8311 tai 24 h nauhoite, puh. (09) 765 209 tai (09) 765 877.

Hakemukset palautetaan osoitteella

Lomaliiitto r.y. / Lomatuet, Toinen linja 17, 00530 Helsinki.

Myonteisestä päätöksestä ilmoitetaan hakijalle kirjeitse mahdollisimman pian.

Lomatuet myönnetään sosiaalisiin, terveydellisiin ja taloudellisiin perusteisiin. Valinnassa kiinnitetään huomiota erityisesti hakijan tulotason, aikaisemmin tai muualta saatun lomatukeen, perhesuhteisiin, terveydelliseen tilaan ja muihin erityisesti loman tarvetta osoittaviin tekijöihin. Matkakustannuksiin lomatukea ei myönnetä.

Lomaliiitto r.y.

VALKEAKOSKEN SEUDUN AMMATILLINEN AIKUISKOULUTUSKESKUS

järjestää seuraavat aikuisten perus- ja lisäkoulutukset:

1. Parturi-kampaajan perustutkinto 4.8.1997-23.12.1999, päiväopetus
2. Datanomi 4.8.1997-23.12.1999, päiväopetus
3. Sähköalan perustutkinto 4.8.1997-4.6.1998, iltapäätys, 400 mk
4. Koti-, laitostalous- ja puhdistuspalvelualan perustutkinto 4.8.1997-29.5.1998, iltapäätys
5. Mikrotukihenkilökoulutus 4.8.-18.12.1997, iltapäätys, 400 mk
6. ATK-sovellusneuvoja 4.8.1997-29.1.1998, iltapäätys, 400 mk
7. Tietotekniikan ajokorttikoulutus 4.8.-18.12.1997, iltapäätys, 400 mk
8. Mielenterveys-, kriisi- ja päihdetöön erikoistumisjakso 4.8.1997-29.5.1998, iltapäätys, 400 mk
9. Kosmetologian lisäkoulutus parturi-kampaajille 29.9.1997-7.4.1998, iltapäätys, 400 mk

Iltapäätöksessä opittuun ovat maanantaista torstaihin kello 17.00-21.00.

Jos opiskelija on koulutuksen alkaessa työtön, ei opiskelumatkaa peritä Hakemukset koulutukseen on toimitettava 15.6.1997 mennessä osoitteella: VSAAK, PL 119, 37601 VALKEAKOSKI.

Hakulomakkeita saa aikuiskoulukskeskuksen toimistosta, puh. 03-574 2210/Eeva Vaani.

Lisätietoja antavat rehtori Matti Enbom ja koulutuspäällikkö Seppo Pasanen, puh. 03-57 421.

Tiedosta hyvinvointia

STAKES

Brian Bercusson, Simon Deakin, Pertti Koistinen, Youta Kravaritou, Ulrich Muckenberger, Alain Supiot, Bruno Veneziani

MANIFESTI SOSIAALISESTA EUROOPASTA

Julkaisu on työoikeuteen sekä työ- ja sosiaalipolitiikkaan erikoistuneiden asiantuntijoiden puheenvuoro Euroopan Unionin tulevaisuudesta. Kirja sisältää virkeitä yhteiskunnalliseen keskusteluun.

■ Tilausnro Mu 91-138 mk

Jouko Karjalainen (toim.), Sakari Hänninen, Tapio Kuure, Juha Kääriäinen, Tuomo Melin, Asko Parkkonen

KENEN ONGELMA?

Hyvinvointivaltion murros ja sosiaaliset ongelmat

Julkaisussa tarkastellaan mm. vaaralliseksi esimerkiksi leimattua kaupunkia, edelleen ajankohtaisen näköngelman ulottuvuuksia, suomalaisesta jengikeskustelua julkisudessa ja rikostilastojen tuotantoa.

■ Tutkimuksia nro 71- 98 mk

Tilaukset faksilla nro (09) 3967 2450 tai puhelimitse nro (09) 3967 2190. Tilaa ilmainen luettelo!

Työn ja tekijöiden perinteitä

Näyttely:

Liity liittoon!

Ammattiyhdistysliikkeen vuosikymmenet

TYÖVÄEN

KESKUSMUSEO

FILMAYONIN TEHDASALUE

VAINO LINNAN AUKIO 5

33210 TAMPERE

03-211 04 04

Näyttelyssä osilla mm.

- ammatillinen toiminta 1800-luvun lopulta tähän päivään,
- muutokset työpaikoilla,
- ... ja työn Tekijät!

Näyttely on avoinna ti-su klo 11-18 3.6. - 28.9. 1997

OPETUSMINISTERIÖ

Tuemme työttömien toimintaa tällä ilmoituksella

Täystyöllisen ja sosiaalisesti oikeuden

Työttömät ovat marssineet

Työttömät ovat marssineet halki kolmen kevään Suomen paremman Euroopan puolesta. Tavoitteena on lyhyesti sanottuna täystyöllinen ja sosiaalisesti oikeudenmukainen Eurooppa. Työttömät ovat varmasti oikeassa siinä, että ilman työllisyyttä ja sosiaaliohjelmien hoitamisen ensisijaisuutta ei ratkaista myöskään maanosamme muita isoja ja ratkaisuaan odottavia asioita.

Eivät työttömät, nälkäiset, velkaiset ja syrjäytyneet jaksa riittävän vakavasti kiinnostua talouden, ympäristön, kulttuurin tai kansainvälisyyden ongelmista. Eivätkä hallitsevat voi hallita loputtomiin hyvällä omallatunolla ja menestyksellä, mikäli esimerkiksi kasvu ja kansainvälistyminen tuottavat työttömyyttä ja sen seurannaisilmiöitä.

On upea saavutus, että Suomen työttömät ovat kaikkea huolimatta jaksaneet kiinnittää huomiota yhteisen Eurooppamme asioihin. Neljä marsseerittiä, yli 80 paikkakuntaa ja liki 10000 allekirjoitusta uudenlaisen Euroopan puolesta on saavutus, joka olisi ansainnut suurempaakin huomiota.

Kun työttömien viesti viedään kesäkuun puolivälissä EU:n päämiehille Amsterdamiin, tulisi vastaanottajien antaa arvoa sille, etteivät työttömät ole kääntäneet selkäänsä yhteiskunnalle, joka on kääntänyt heille selkäänsä. Passiivisuus tai muut epätoivoiset reaktiot eivät olisi vain työttömien tappio, vaan siitä kärsisi koko yhteiskunta.

Päivävaatimustensa eli työllisyyden kirjaamisen omana lukunaan EU:n peruskirjaan ja työttömyyden ottaminen uudeksi EMU-kriteeriksi lisäksi työttömät haluavat olla järjestöineen mukana rakentamassa Eurooppaa ja sen valtioita. Työttömien järjestöille kuuluu oikeus tulla kuulluksi ja olla päättämässä maanosan yhteiskuntien tulevaisuudesta. Tämä on oikeus ja kohtuus.

HANNU OITTINEN

Suomen työttömien marssin vetoamus EU:n hallitusten väliselle konferenssille

Euroopan Unionin ja rahaliiton lähes ainoana kriteereinä ovat olleet raha- ja finanssipoliittiset tavoitteet. Samalla kun on pyritty vakaaseen valuuttaan ja matalaan inflaatioon, on väistämättä ainoaksi joustotekijäksi jäänyt työllisyys.

Niinpä unionin alueella rekisteröidään virallisesti 20 milj. työttöntä, todellisen lukumäärän ollessa huomattavasti suurempi. On tultu pysyvän massatyöttömyyden aikaan, jossa erityisesti pitkäaikaistyöttömyydestä ja syrjäytymisestä on tullut hyvinvointieuroopan pahin vitsaus. Jako A ja B kansalaisiin on tosiasia.

Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö TVY vaatii että työllisyys kirjataan omana lukunaan EU:n peruskirjaan, jolloin saadaan laillinen peruste vaatia työllisyyttä edistäviä toimenpiteitä niin EU- parlamentilta kuin kansallisiltakin parlamenteilta.

Vaadimme myös että työttömyys otetaan yhdeksi EMU-kriteeriksi, niin että rahaliittoon ovat kelvollisia vain ne maat joissa työttömyysprosentti on alle 3% työvoimasta.

Parlamentilta edellytetään erityisesti sellaisia yleiseurooppalaisia säännöksiä, jotka velvoittavat jäsenmaita purkamaan työllistymisen esteenä oleva lainsäädäntönsä ja siirtämään työvoimapolitiikkansa painopiste passiivisesta työvoimapolitiikasta aktiiviseen. Jotta tällaisella toimintatavan muutoksella olisi onnistumisen mahdollisuuksia, suunnitellun tulee tapahtua yhteistyössä työttömien kansallisten järjestöjen

Europarlamentaarikko Pertti Paasio otti vastaan marssivetoamus rullat Turun kauppatorilla, tapahtuma todistaa Turun Seudun Työttömien Lasse Räsänen.

kanssa.

Tällöin voidaan parhaiten varmistaa ns. kolmannen sektorin roolin korostaminen työllistäjänä, koska ainaakaan lähitulevaisuudessa taloudellinen kasvu ja perinteiset työllistämiskeinot eivät näytä merkittävästi parantavan työllisyystilannetta.

TVY edellyttää EU:lta seuraavia positiivisia toimenpiteitä:

Työttömien koulutuksen laatuun tulee kiinnittää erityistä huomiota. Koulutukseen tulee liittää avustaminen työhauussa sekä koulutuksen aikana että sen jälkeen. Ammatillinen peruskoulutus tulee taata jokaiselle työmarkkinoille pyrkivälle.

Työnjakamisen malleja tulee kehittää työpaikkojen lisäämiseksi. Kunnallinen toimeentulo tulee kuitenkin

saavuttaa yhdestä työpaikasta saatavalla palkkatulolla.

Verotusjärjestelmien painopistettä tulee muuttaa ihmistyövoiman käyttöä suosivaksi. Tähän liittyen myös epäsuoria työvoimakustannuksia pitää porrastaa siten, että erityisesti mikroyritysten työllistämiskynnystä saadaan alennettua.

Oriveden Irja Niemi viestinvaihdossa "Suomen läpi ei tyhjän takia"

Saarijärveltä lähtenyt viesti kulki Keski-Suomen ja Pohjois-Hämeen kautta kohti Turku. Viestikapulan Tampereen Hervantaan toivat Mäntän ja Oriveden seudun työttömät, mukana mm. Mäntän Clasu Kuhlefelt ja Oriveden Irja Niemi. Sieltä Hervannan työttömien yhdistyksen puheenjohtaja Ari Lehtonen porukoineen toimitti kapulan Lempäälään.

Vapun jälkeisenä sataisena päivänä ei Hervannan torilla ollut väenpaljoutta, mutta mukana olivat ottivat työttömien eurovetoamukseen innol-

la vastaan.

- Me marssimme, että huomattaisiin työttömien todellinen hätä. Erityisesti marssimme nuorten puolesta, ettei toisen sukupolven tarvitsisi kokea samaa mitä me olemme joutuneet kokemaan. Ei Suomen läpi tyhjän takia marssita, sanoi Oriveden yhdistyksen sihteeri Irja Niemi.

Yrittäjänäkin toiminut Irja Niemi on tehnyt monenlaisia töitä, ollut mm. kaupungilla siivoojana. Työttömänä hän on ollut vuodesta 1993 saakka.

Kansanedustajat vastasivat työttömien vetoamukseen

Työttömien eurooppalaisen marssin Suomen päätapahtumassa puhunut europarlamentaarikko Pertti Paasio (sd) kritisoi Suomen työllisyyspolitiikkaa todeten ettei valtion oikea käsi tiedä mitä vasen käsi tekee. Paasion mukaan tämä koskee erityisesti suhtautumista julkisiin palveluihin, joita on liian kevyin perustein yksityistetty.

- Ei voi olla oikein, että työttömyyden torjunnan tärkeimmäksi tehtäväkseen ottanut valtiovalta tekee ratkaisuja, jotka todellisuudessa saattavat merkitä työpaikan menetystä tuhansille, sanoi Pertti Paasio.

Vihreiden kansanedustaja Janina Andersson otti tiukasti kantaa EU:n ja Emun nykyistä kehitystä vastaan. - Tiedän että tämä on epärealistista ja ehkä jopa naivia, mutta mielestäni Euroopan Työttömien Verkoston (ENU) vaatimus EU:n hallitusten väliselle konferenssille työttömyyden mukaan ottamiseksi uudeksi EMU-kriteeriksi on hyvä ajatus, sanoi Janina Andersson.

-Uskottavuutemme rahamarkkinoiden silmissä on valitettavasti tullut yhä tärkeemmäksi mittapuuksi onnistuneelle politiikalle. Uskottavuutemme työttömän silmissä tahtoo jäädä muiden kiireiden jalkoihin, Ja-

nina Andersson pohdiskeli.

Työttömyyden omakohtaisesti kokenut kansanedustaja Mikko Immonen (vas) ei säästellyt sanojaan arvioidessaan työttömyyden syitä. Hän muistutti, että tosiasiaa 700000 Suomen kansalaista on palkkatyön ulkopuolella.

- Kaiken kaikkiaan pitäisi kehittää jonkinlainen työllisyyskerroin, jolla erilaiset kansantalouteen vaikuttavat ratkaisut punnitaan. Jokaista ratkaisua pitäisi tarkastella työllistämisläpäsi läpi, työttömyyden vähentämisen näkökulmasta, esitti Immonen. Hän ilmoitti olevansa iloinen työttömien marssin onnistumisesta ja haluavansa olla osa tätä eurooppalaista marssia.

Keskustan kansanedustajan Liisa Hyssälän mukaan työttömyys ja syrjäytyminen ovat koko Euroopan ongelma. Näin ollen Emu-kriteerit ovat puutteelliset, koska niissä ei ole huomioitu työttömyyttä. - Parempaan työllisyyteen tähtäävän politiikan tulee olla mukana kaikissa poliittisissa päätöksissä Suomessa ja EU:ssa. Suomen käy huonosti, jos työttömyys olisi Emu-oloissa nykyisellä tasolla, sanoi kansanedustaja Liisa Hyssälä.

Idenmukaisen Euroopan puolesta!

Tästä se lähti Ivalosta

Eurooppalaisen marssin lähtö poron vetämänä Ivalosta on ollut eksoottikkaa eteläeurooppalaisille, jotka ovat kuulleet ja lukeneet tapahtumasta. Ivalon startti meni kansainväliseen levitykseen mm. suuren englantilaisen lehden kautta. Marssia on myös videoitu pitkin matkaa. Videonauhat tulevat eurooppalaiseen levitykseen, jota kautta marssin ajatukset toivottavasti saavat lisää kantavuutta.

Näin se jatkui

Marssi sai palkoittellen osakseen varsin paljon huomiota, parhaiten tapahtumaa huomioivat alueelliset sanomalehdet. Valtakunnalliset merkittävät medioita marssin kannalta olivat TV 1:n pääuutiset, MTV:n Huomenta Suomi -lähetys, Teksti TV, YLE:n radiouutiset sekä STT:n tekemä uutinen Turun päätapahtumasta. Kuvassa allekirjoituksia kerätään Lappeenrannassa. Toinen vasemmalta on Etelä-Karjalan Työttömien yhdistyksen puheenjohtaja Raiimo Valle, hänen vieressään TVY:n puheenjohtaja Lea Karjalainen.

Täällä käytiin välillä

Työttömät yhdessä ammattiliittojen, kirkkojen ja kansalaisjärjestöjen sekä työllisyydestä huolta kantavien europarlamentaarikkojen kanssa osallistuivat eurooppalaiseen täystyöllisyyskonferenssiin Brysselissä toukokuun lopulla. Työttömien vaatimukset saivat konferenssissa huomiota ja tukea, jota tarvitaan matkalla kohti Amsterdamiä. Kuvassa konferenssissa äänestetään, etualalla käsi pystyssä Ääneskosken Tapio Salomaa.

Den Euro-peiska marschen

Vi arbetslösa i Finland arrangerade en stor protestmarsch mot den rådande massarbetslösheten i Finland. Marschen började i norr den 14.4. Från Kolari startade man med ren och pulka för att komma till Helsingfors och Åbo den 10.5. Denna europeiska marsch arrangerades av nästan varje förening längs de rutter marschen gick genom Finland.

Vi fick en nästan helt och hållet positiv publicitet i tidningen och media. Vi kunde visa att vi gemensamt kan anordna sådana massdemonstrationer utan att blanda in främmande element. Arbetslösheten var och är vårt enda bekymmer. Vi måste gemensamt bekämpa detta gissel. Marschen slutar i Amsterdam den 14.6. där representanter för 13 europeiska länder möter samman för att gemensamt vidja till mötet mellan EU:s medlemsländers regningar för ett beslut att stoppa arbetslösheten i Europa. Om någon har lust och råd att komma med till Amsterdam tag kontakt med mig snarast möj ligit. Resan recker ungefär 1 vecka och kostar ungefär 1500 mk.

Clas-Håkan Kuhlefelt
Mäntän Seudun Työttömät
tel 050 5253462 eller 03-4747567

Full Syssel-sättnings konferensen i Bryssel

TVY: s delegation tog del i den konferens som anordnades i Bryssel den 22-23 maj 1997. Temat var full syssel-sättning i europa. Vi var ungefär 1000 arbetslösa eller människor intresserade av att förbättra vår situation. Vår 10 personer starka delegation blev väl noterad och bemött av våra europeiska ödeskamrater. Problemen tycks vara gemensamma överallt. Märkvärdigt var inställningen mot andra länder. Solidaritet var något man ständigt efterfrågade. Att detta viktiga medel glömts var ganska överraskande. Vår delegation var egentligen den enda fullständig opolitiska skaran av alla. Vi märkte att denna linje är den enda rätta linje för att få hela vårt budskap framfört i varje forum och instans. Våra kontakter med våra svenska vänner bör utvidgas ty deras europeiska kontakter är vida större och bättre än våra.

En absolut viktig och gemensam utväg tyctes vara skapandet av arbetsplatser inom den så kallade tredje sektorn. Vi märkte att en diskussion om vad som denna tredje sektorn är bör föras även hos oss, en diskussion som berör oss alla. Sätt era tankar på papper och skicka dem till våra beslutfattare, vi måste få dem att ta del i denna diskussion.

Clas-Håkan Kuhlefelt

Arvoisat

Työttömien Eurooppalaisen marssin osanottajat

Työttömyys on Euroopan pahin yhteiskunnallinen ongelma. Kohtalotoveritanne on Euroopan unionin alueella perti 18 miljoonaa. Erityisen huoletuttavaa on, että lähes joka toinen on pitkäaikaistyötön. Joukkotyöttömyys horjuttaa hyvinvointivaltion perusrvoja ja syrjäyttää merkittävän osan kansalaisista normaalista yhteiskunnallisesta toiminnasta. Tämän lisäksi suurtyöttömyys heikentää Euroopan unionin jäsenmaiden kansainvälistä kilpailukykyä.

Euroopan yhteisö perusteettiin aikoinaan vahvistamaan Euroopan taloudellista asemaa maailmankaupan kiristävissä kilpailussa. Se on pitkälti onnistunut saavuttamaan asetetut tavoitteet. EU-maiden tuotantotoiminnan edellytysten vahvistamiseksi on luotu maailman laajimmat sisämarkkinat, joissa tavarat, palvelut, pääoma ja ihmiset voivat liikkua vapaasti. Tutkimus- ja tuotekehitykseen sekä ihmisten osaamiseen sijoitetaan huomattavia yhteisiä voimavaroja. Rakennerahastoilla on merkittävästi tasotettu alueiden välisiä kehityseroja. Talous- ja rahaliiton kolmannen vaiheen toteuttaminen tulee lisäämään talouspoliittisen ympäristön vakautta ja ennustettavuutta.

Mitkään toimenpiteet eivät vaikuttavuudestaan huolimatta ole alentaneet työttömyyttä riittävästi. Suomi onkin nyt nostanut työllisyyden parantamisen EU:n keskeisimmäksi tavoitteeksi. Suomi pyrkii siihen, että EU:n hallitusten välinen konferenssi sisällyttäisi tämän tavoitteen selkeästi EU:n perustamissopimukseen. Euroopan unionille on luotava yhteinen työllisyysstrategia. Unionin kaikkien politiikkalohkojen on otettava toiminnassaan työllisyys huomioon. Yhteisin toimin on laajennettava veropohjaa työn verottamisesta ympäristö- ja energiaerojen suuntaan. Rakennerahastot on uudistettava työllisyyttä entistä paremmin tukeviksi.

Emme ole suinkaan jääneet tässä asiassa yksin. Hallitusten välinen konferenssi näyttää työllisyyden osalta etenevän suotuisasti. Yhteisen työllisyysstrategian laatiminen on käynnissä. Parhailaan ollaan huomassa unionille uusia työelämän pelisääntöjä.

Minusta on tärkeää, että Euroopan unionin kaikki kansalaiset ovat tässä prosessissa aktiivisesti mukana ja esittävät hallituksilleen oikeutetut odotuksensa ja vaatimuksensa unionin suhteen. Täten edistämme sellaisten kansalaisten Euroopan toteutumista, jossa meillä kaikilla on työtä ja hyvä elää.

Esiitan Eurooppalaiselle marssille ja kaikille työttömille parhaan tervehdykseni ja menestyksen toivotukseni.

Martti Ahtisaari
Tasavallan Presidentti

Kallen kiitokset "marssilaisille"!

Todistitte onnistuneella marssillanne oikeaksi oletukseni: Työttömiä ei pidä komennella.

Jos heitse saavat suunnitella ja vastata toteutuksesta niin hyvä tulee.

Kiitos!

Kalle Kunnas

Tutkija Pentti Rönkkö vaatii työttömille todellista tulonlisää

Verotus pitää yllä toimeentuloloukkuja

Tampereen yliopiston kunnallispoliittikan lehtori, tutkija Pentti Rönkkö ei näe työttömyyppäivärahan indeksikorotuksella todellista merkitystä työttömien toimeentuloon. Muutaman markan nettokorotus päivässä ei poista nälkää ja köyhyyttä, ei myöskään ratkaise toimeentuloloukkujen perusongelmaa eli verotukseen liittyvää eriarvoisuutta. Vaikka indeksijäädysten purkaminen on sinällään myönteinen asia, se ei tuo todellista helpotusta työttömille.

Rönkkön mukaan vasta veroremontti korjaa tilanteen, ei pelkästään taloudellisesti vaan myös oikeudellisesti. Hän huomauttaa, että koska verotuksen 5000 markan ansiotulovähennys ei koske työttömiä, ovat he oikeudellisesti eriarvoisessa asemassa työssäkäyviin ja eläkeläisiin verrattuna. Rönkkö toteaa, ettei missään ole arvioitu, kuuluko käytäntö hallitusmuodon 5 ja 15 A pykälän edellyttämän kansalaisten yhdenvertaisuuden piiriin.

- Jos kaikkien tulolähteiden verotus olisi yhdenmukainen, ei toimeentuloloukkuja olisi olemassa. Verotamalla työttömyysturva ja muita sosiaalietuuksia raskaasti, on luotu etuusriippuvuuden järjestelmä. Käytäntö on vuosien myötä on tuhonnut sinällään hyvän suomalaisen perusturvajärjestelmän, sanoo tutkija Pentti Rönkkö.

Koska arvioita puolet toimeentulokiasiaakkaista on työttömiä, verotuksen aiheuttama toimeentulotuki ruutuu yhteyksuntamme suurimpiin sosiaalisiin ongelmiin. Tässä kierrätyksjärjestelmässä on tiivistettyä kyse siitä, että kymmenet tuhannet kansalaiset hakevat toimeentulotukea voidakseen maksaa veronsa.

- En näe mitään järkeä syytä ylläpitää tätä riippuvuusjärjestelmää. On merkittävää ja oireellista, että esimerkiksi ministeri Arja Alhon loukkutyöryhmä ei sanallakaan viittaa tähän ongelmaan. Ilmeisesti joillekin taiboille on edullisempaa pitää ihmiset taloudellisesti riippuvuussuhteessa kuin edes jollakin lailla omillaan toimeentulevina, sanoo Rönkkö ja ihmettelee sosiaalipoliittisen tutkimuk-

sen hiljaisuutta asiassa.

Rönkkön mielestä työttömyysturvan peruspäiväraha, työmarkkinatuki ja pienet ansiotulot pitäisi jättää kunnallisveron ulkopuolelle samalla tavoin kuin pienet eläketulot. Vaikka tämä jättäisi aukon kuntien verotuloihin, paikkautuisi aukko varsin pitkälle toimeentulotukimenojen pienemmillä sekä lisääntyneiden tulojen ohjautumisella paikallistalouteen elintarvikekauppojen ja pienpalvelujen kautta. Lisäksi kuntien valtionavustusta pitäisi huomioida kunnallisverotuksen tuoton supistuminen.

- Toimeentuloloukkuja purettaessa eri tulonsaajaryhmiä on kohdeltu hyvin eriarvoisesti. Hyvätuloisten verohelpotuksia ei ole paikattu miltään muulta momentilta, mutta työttö-

mien ja muiden vähävaraisten helpotukset vaaditaan korvattavaksi täysimääräisesti muiden menojen leikkauksilla. Esimerkiksi kannustinvähennyksen oikeuttavan tuloarajan korottaminen 200000 markkaan oli vain keino keventää hyväntuloisten verotusta. Pentti Rönkkö muistuttaa.

- Sekä kuntien että työttömien kannalta merkittävä korotus olisi niin suuri, että peruspäivärahan taso ylittäisi alimman ansiosidonnaisen turvan. Lienee selvää, että sellainen korotus on mahdottomuus. Mahdollinen ja oikeudenmukainen tapa on lähteä purkamaan verotuksen eriarvoisuutta. Pitkin päälle se on kaikkien osapuolten etu, sanoo tuloloukkujen tutkija Pentti Rönkkö.

HANNU OITTINEN

Työttömyys ja vammaiset

Maamme sosiaali- ja työvoimapolitiikka on jättänyt suurimman osan noin 300.000 työkäisestä vammaisesta kansalaisesta työelämän ulkopuolelle.

Tästä joukosta ansiotyön perusteella Kelan vammaistukea saa noin 11.000 henkeä.

Käytettävissä ei ole tilastoa siitä, kuinka moni vammaisen on työtä etsivä työtön. Kelan luokituksissa työkäyttämättömyyseläke myönnetään joko

Kansaneläkelain 22. pykälän 1 tai 2 momentin nojalla. Jälkimmäisessä tapauksessa työttömyyskorvauksen saaminen on mahdollinen.

Hyvinvointiyhteiskunnan eläkejärjestelmät ovat suosineet stuntausta, jossa esimerkiksi vammautumisen jälkeen työeläke on ollut vammaisen kannalta ainoa mielekäs vaihtoehto. Sopeuttavista ja ammatillisista

kuntoutustoimista huolimatta uuden ammatin on tullut olla sellainen, että siitä saatava ansiotulo on merkittävästi parempi kuin eläke, ennen kuin uudelleenkoulutus ja työelämään haakeutumisen ovat kannattavia vaihtoehtoja.

Järjestelmä, jota sosiaali- ja terveysministeriö ja työministeriö yhdessä vammaisjärjestöjen edustajien kanssa ovat parhaillaan uudistamassa, on suosinut mieluummin "makamista" eläkkeellä kuin aktiivista pyr-

kimistä käyttämään jäljellä olevia fyysisiä ja henkisiä voimavaroja työelämässä.

Tämä on jättänyt vammaisten ja heidän perheittensä toimeentulon markkamääräisesti huomattavasti kansalaisten keskitulon alapuolelle ja on sitä kautta aiheuttanut monen kaltaista osattomuutta ja syrjäytyneisyyttä.

Kokonaan oman lukunsa muodostaa se henkinen arvotyttö, joka työelämän ulkopuolelle jääminen elämään lauttaa ja sisältöä ajatellen syntyy.

On ilolla tervehdittävä suunnitelmaa, jonka mukaan vammaisten kysymykset voisivat tulla käsittelyyn työttömien ihmisoikeuspäivillä 1997. Kysymys on nimenomaan vammaisten ihmisoikeuksista.

Vammaisjärjestöt ovat erittäin kiinnostuneita jäsentensä mahdollisuudesta työelämässä. Vammaisalan keskusjärjestöjä on noin 40, ja jokainen niistä aika ajoin tekee erilaisia aloitteita asiainantien korjaamiseksi. Nämä arvokkaat aloitteet ja suoranaisesti työllistämistoimet ovat kuitenkin yleisessä vammaisalan katsannossa sikäli rajallisia, että jokainen vammaistyyppi tuo omat erityispiirteet työrajoitteisiin.

ARI SUUTARLA

Kirkon vammaistyön sihteeri

Matkustusoikeus tulee vihdoinkin?

Hallituksen lakiesityksen mukaan työtön saa oikeuden matkustaa ulkomaille työttömyyppäivärahaansa menettämättä. Lakiesityksen mukaan työttömällä on oikeus lyhyeen, enintään viikon mittaiseen lomaan.

Korvauksen saannin ehtona on, että työtön ilmoittaa lomastaan etukäteen työvoimaviranomaisille, ja että hänen yhteystietonsa ovat työvoimatoimiston käytettävissä.

Mikäli työtön joutuu tule ulkomaanmatkan aikana, on työ otettava vastaan viipymättä. Erällä työaloilla, joi-

la työpaikkoja vaihdetaan nopeasti, ei loma-oikeus käytännössä toteutune.

Työttömien usein vaatimaa kansalaisoikeutta matkustaa ulkomaille on perusteltu virkistytymisen ohella myös perheiden yhteenkuuluvuudella, sillä työtön perheenjäsen ei ole voinut matkustaa muiden mukana.

Tähän saakka työttömän ulkomaanmatka on merkinnyt lähinnä Tallinnan tai Tukholman matkaa, jolla on työvoimaviranomaiset ovat pitäneet sallittuina matkoina.

Työttömyysviesti Hämeestä Sailakselle

Työttömien ja seurakunnan yhteistyön seurauksena Tampereen hiippakuntaan on asetettu yhteinen työryhmä. Työryhmän tehtävänä oli selvittää huonoimmassa asemassa olevien työttömien työnhakijoiden työttömyysturvan riittävyttä ja mahdollista parantamista.

Työryhmään kuuluvat Tampereen piispa Juha Pihkala, yhteiskunta-pastori Seppo Kjellberg sekä työttömien edustajina Seppo Vainio ja Aarno Vehkajärvi. Ryhmä esitti näkemysensä valtiossihteerille Raimo Sailakselle käydessään valtiorainministeriössä toukokuun lopulla.

Työttömyysturvalain 25 §:n poik-

keuksellisesta soveltamisesta annetuilla laeilla on vuodesta 1995 alkaen poistettu mm. peruspäivärahan suuruuteen ja lapsikorotuksiin säädetty yleisen palkkatason muutoksen turva "indeksi".

Työryhmä ehdottaa, että 1.1.98 alkaen säädettäisiin noudatettavaksi vuositien ilman eri päätöstä toteutettava TEL- indeksin mukaisesti tapahtuva työttömyysturvalain etuuskien korotus. TEL- indeksin käyttöönotto selventäisi korotuksen toteuttamista. Palkkatason muutos on ollut "indeksinä" epämääräinen sovellettavaksi.

"Indeksikorotuksen" käyttöönotto

ei vielä poista etuuden saajalta tarvetta hakea lisäturva. Sen vuoksi työryhmä ehdottaa, että kunnallisverotuksen "perusvähennys" säädettäisiin vuoden 1998 alusta niin suureksi, että peruspäivärahasta tai työmarkkinatuesta tai niihin liittyvistä muista etuuksista ei mene kunnallisveroa.

Työmarkkinatukea voidaan työvoimaviranomaisten toimesta harkita niin, että suuruus voi olla 0-118 mk/pv/5pv viikossa.

Harkinnanvaraisuus voi johtaa työttömän työnhakijan 118 markan tuenkin pienentyessä elämään perheenjäsenten, sukulaisten tai ulkopuolisen lahjoittajan avun varassa.

Työryhmä esittää, että harkinnanvaraisuusehdotetaan aloitettavaksi 15.000 markkaa ja sitä suuremmista kuukausituloista. Muutos esitetään toteutettavaksi 1.1.1998 alkaen.

Työryhmän mielestä edellä mainittujen pienten parannusten tekeminen osoittaisi työttömille, että toivoa on olemassa. Muutos olisi merkittävä asia työttömille, jotka ovat kokeneet tulleensa hylätyiksi.

Työryhmä on todennut, että edellä mainitut parannukset eivät oleellisesti vaikuta työttömän toimeentuloa parantavasti eivätkä ole riittäviä. Työtön joutuu edelleen hakemaan toimeentulotukea ja tuen myöntäminen

muodostaa monimutkaisen ja kokonaisuudessaan suuren hallintotyön.

Työryhmä ehdottaa, että muutosten rahoittamisessa voitaisiin käyttää ns. katon asettamista suurille ansiosidonnaisille päivärahoille. Katon hallinnallinen vaikutus ei ole merkittävä, mutta sen käyttöönotto hälventäisi uskomuksia suurista päivärahoista.

Työryhmä katsoo myös, että verotuksessa tapahtuvat pienehkötkin rakenteen muutokset ja elinkeinotoiminnan lisääntyminen voivat olla avuksi.

Ihmisoikeuspäivät tulossa

Työttömät ja eräät kirkon tahot valmistelevat lokakuun puolivälissä pidettäviä neljänsiä työttömien ihmisoikeuspäiviä. Päivät pidetään 13.-15.10. perinteiseen tapaan Seurakuntaopistolla Järvenpäässä. Järjestäjinä ovat TVY, KDYK (Kirkon diakonia- ja yhteiskuntatöiden keskus) sekä Seurakuntapisto.

Päivät ovat vakiinnutaneet paikansa ihmisoikeuskustelun foorumin ja aloitteiden tekijöinä. Ensimmäisillä ihmisoikeuspäivillä esiin nostettu ajatus työttömien oikeudesta ulkomaanmatkaan on toteutunut elokuvan alusta, mikäli tämän mukainen hallituksen esitys menee läpi eduskunnassa.

Tämän vuotisilla ihmisoikeuspäivillä ei ole selkeästi rajattua teemaa, vaan työskentely tapahtuu useamman aiheen parissa. Kanavatyöskentelyn aiheet ja vetäjät ovat: Mitä kuuluu ensimmäisten ihmisoikeuspäivien ehdotuksille ja mitä esitämme tänään/**Tapio Salomaa**, Oikeus kunnan työsuhteeseen/**Anja Luoma**, Vammaisten työttömyys/**Riitta-Liisa Mönkkönen**, Ovatko työttömien oikeudet riippuvaisia asuinpaikkunalla vallitsevasta tulkinnasta/**Ritva Metsälampi**, Työttömyys ja ikärasismi/**Kalle Kunnas** sekä Perheen paineet ja jaksaminen/**Eija-Helena Kettunen**.

Toinen keskeinen työskentelymuoto on kyselytunti, johon on pyydetty vastaajiksi ylitarkastaja **Pasi Järvinen** työministeriöstä, apulaisprofessori **Martin Scheinin** (valtiösääntöoikeus) ja **Matti Mikkola** (työoikeus) sekä tutkija **Maija Saxlin**.

Mukaan päivien avajaisiin on pyydetty Tasavallan presidentti **Martti Ahtisaari** sekä työttömien asialle omistautunut brittiläinen europarlamentaarikko **Ken Coates**. Kanavatyöskentelyn tuloksia kommentoimaan on pyydetty työministeri **Liisa Jaakonsaari** ja sosiaali- ja työministeri **Sirkka Mönkkäre**.

Elokuun Karensisanomat kertoo tarkemmin ohjelmasta ja käytännön järjestelyistä sekä päiville ilmoittautumisesta. Lisätietoja asiasta saa **Sirkka Rajalalta** TVY:stä, puh. 09-73104114.

Apulaisprofessorit **Martin Scheinin** ja **Matti Mikkola** toimivat ryhmän asiantuntijajäseninä korvausetta. Pyritään tutkimaan mahdollisuutta, että Helsingin yliopisto palkkaisi työllisyysvaroilla työttömän juristin asiantuntijaryhmän työn valmistelijaksi.

Asiantuntijaryhmän tehtävänä on herättää keskustelua maamme valtiosääntöoikeuden apulaisprofessori **Martin Scheinin** ja työoikeuden apulaisprofessori **Matti Mikkola**.

Työttömien ihmisoikeuksien asiantuntijaryhmään on vuosiksi 1997-1998 nimetty Scheininin ja Mikkolan lisäksi teologian tohtori, pastori **Seppo Kjellberg**, pastori **Raija Korhonen**, pastori **Esa Konttinen**, tutkija **Maija Saxlin** sekä TVY:n edustajina varapuheenjohtaja **Anja Luoma** ja toiminnanohjaaja **Sirkka Rajala**.

Asiantuntijaryhmän tehtävänä on herättää keskustelua maamme valtiosääntöoikeuden apulaisprofessori **Martin Scheinin** ja työoikeuden apulaisprofessori **Matti Mikkola**.

Työttömien ihmisoikeuksien asiantuntijaryhmään on vuosiksi 1997-1998 nimetty Scheininin ja Mikkolan lisäksi teologian tohtori, pastori **Seppo Kjellberg**, pastori **Raija Korhonen**, pastori **Esa Konttinen**, tutkija **Maija Saxlin** sekä TVY:n edustajina varapuheenjohtaja **Anja Luoma** ja toiminnanohjaaja **Sirkka Rajala**.

Asiantuntijaryhmän tehtävänä on herättää keskustelua maamme valtiosääntöoikeuden apulaisprofessori **Martin Scheinin** ja työoikeuden apulaisprofessori **Matti Mikkola**.

Tuula Huhtakoski on ensimmäinen palkattu työttömien aluevastaava

TVY:n hallituksen jäsen ja Vaasan läänin aluevastaava **Tuula Huhtakoski** on palkattu aiemmin vapaaehtoistyönä tekemänsä työhön. Vaasan läänissä päätettiin kokeilla, löytyisikö tällaiselle työlle rahoittajaa. Anomus jätettiin KAY:lle, jolta tulikin myönteinen päätös. Nyt Huhtakoski on ensimmäinen palkattu työttömien yhdistysten aluevastaava.

SAK:n Palkkatyöläisessä 2.6. haastateltu Huhtakoski toivoi palkkaukseen löytyvän rahaa jatkossakin, varaus on ainakin tehty.

- Toivottavasti tästä toiminnasta

tulee pysyvää ja toivottavasti se laajenee koko maahan. Tässä maassa on rahaa tämän kaltaiseen toimintaan, jos vain haluaa riittää, sanoo **Tuula Huhtakoski** Palkkatyöläisen haastattelussa.

Arksen avustustoiminnan lisäksi Huhtakoski edellyttää työttömien oman edunvalvonnan tehostumista yleisellä tasolla.

- Suurimpia toiveitani työssäni onkin se, että päätöksentekijät ottaisivat huomioon työttömien oman näkemyksen laatiessaan erilaisia selvityksiä, hän toteaa haastattelussa.

Työttömien ihmisoikeuspäivät järjestetään tänä vuonna neljättä kertaa. Kuvamme on kaksi vuotta sitten pidetyiltä nuorten työttömien ihmisoikeuspäiviltä, puhumassa **Joni Sohlman** Äänekoskelta.

Ihmisoikeusryhmä on nimetty

Vuime vuoden lokakuussa järjestetyillä kolmansilla työttömien ihmisoikeuspäivillä syntyi ajatus pysyvän työryhmän nimeämisestä valvomaan työttömien ihmisoikeuksien toteutumista sekä avustamaan työttömiä heidän kokiessaan ihmisoikeuksiansa tulevan loukatuksi.

TVY:n ja Kirkon diakonia- ja yhteiskuntatöiden keskuksen (KDYK) aloitteesta lähtenyt idea sai kannatusta myös oikeusoppineiden taholla. Asian valmistelussa ovat TVY:n ja KDYK:n edustajien lisäksi olleet kaksi tunnettua oikeustieteen asian-

tuntijaa, valtiosääntöoikeuden apulaisprofessori **Martin Scheinin** ja työoikeuden apulaisprofessori **Matti Mikkola**.

Työttömien ihmisoikeuksien asiantuntijaryhmään on vuosiksi 1997-1998 nimetty Scheininin ja Mikkolan lisäksi teologian tohtori, pastori **Seppo Kjellberg**, pastori **Raija Korhonen**, pastori **Esa Konttinen**, tutkija **Maija Saxlin** sekä TVY:n edustajina varapuheenjohtaja **Anja Luoma** ja toiminnanohjaaja **Sirkka Rajala**.

Asiantuntijaryhmän tehtävänä on herättää keskustelua maamme valtiosääntöoikeuden apulaisprofessori **Martin Scheinin** ja työoikeuden apulaisprofessori **Matti Mikkola**.

Asiantuntijaryhmän tehtävänä on herättää keskustelua maamme valtiosääntöoikeuden apulaisprofessori **Martin Scheinin** ja työoikeuden apulaisprofessori **Matti Mikkola**.

TVY:n yhteystiedot

PUHEENJOHTAJA:
Lea Karjalainen
Ivalon Seudun Työttömät ry
99800 IVALO
puh. & fax. 016 - 662 630
puh. 040 - 5477 099

HALLITUKSEN JÄSENET JA VARAJÄSENET:

UUSIMAA
Anja Luoma
Porvoon Seudun Työttömien Yhdistys ry
Kokkonniementie 6
06100 PORVOO
puh. & fax 019 - 5243411
käsiip. 040 - 5826 581

Marianne Boström
Vihdin Työttömät ry
Vihdintie 30
03100 NUMMELA
puh. 09 - 2222 883
fax 09 - 2234 937

HÄME
Erkki Grästen
Riihimäen Työttömät ry
Kyläraitti 8
11710 RIIHIMÄKI
puh. 019 - 722 725
fax. 019 - 722 783
käsiip. 050 - 5593942
E-mail. riihimäen.tyottomat@ry.in.
Clas-Håkan Kuhlefelt
Mäntän Työttömät ry
Puistokatu 31 G 41
35800 MÄNTTÄ
puh. 03 - 4747567
käsiip. 050 - 5253 462
049 - 747983

TURKU
Anja Salmi
Salon Työttömät SAT ry
Länsiranta 4, 24100 SALO
puh. 02 - 7333 375
fax. 02 - 7 335 677
käsiip. 0400 - 523 875

Lasse Räsänen
Turun Seudun Työttömät ry
Murtomaantie 1
20300 Turku
puh.02 - 2500 727
fax 02 - 2334 320

SATAKUNTA
Ismo Suojanen
TVY:n Porin osasto ry
Mikonkatu 21
28100 PORI
puh. 02 - 6414 695
fax. 02 - 6414 055

Arto Ahtiainen
Huittisten Seudun Työttömät ry
Viialankatu 27
32700 HUITTINEN
puh & fax 02 - 5604 409

KYMI
Riitta Näivä
Etelä-Karjalan Työttömät ry
Valtakatu 30
53100 LAPPEENRANTA
puh & fax 05 - 4190 229

Ahti Honkanen
Kouvolan Seudun Työttömät ry
Hallituskatu 11
45100 KOUVOLA
puh & fax 05 - 3711 741

MIKKELI
Riitta-Liisa Mönkkönen
Pieksämäen Seudun Työttömät ry
Torikatu 17 A

76100 PIEKSÄMÄKI
puh. 015 - 486 955
fax 015 - 486 757
käsiip. 040 - 5110 272

Riitta Hirn
Mikkelin Seudun Työttömien Toimintakeskus ry
Porrassalmenkatu 1
50100 MIKKELI
puh. & fax 015 - 212 333
käsiip. 0400 - 915348

KESKI-SUOMI
Tapio Salomaa
Äänesuuden Työttömät ry
Kyminkatu 5
44150 Äänekoski
puh & fax. 014 - 5297 496

Risto Lehtinen
Keski-Suomen Työttömien yhd. ry
Schaumaninkatu 1
40100 JYVÄSKYLÄ
puh. 014 - 635 470
fax 014 - 635 230

POHJOIS-KARJALA
Eija - Helena Kettunen
Aktiiviset Työtähäkevat ry
Vallilankatu 3,80220 JOENSUU
puh. 013 - 222 138
fax 013 - 311 518
käsiip. 050 - 599 4826

Osmo Kaasinen
Rajaseudun Työttömät ry
82655 VÄRTSILÄ
puh. 013 - 629 235

KUOPIO
Martti Korhonen
Sonkajärven Työttömät ry
Rutakontie 94
74300 SONKAJÄRVI
puh. & fax 017 - 7618 44

Juhani Tanski
Kuopion Seudun Työttömät ry
Maljalahdenkatu 18
70100 KUOPIO
puh. 017 - 2633 181
fax 017 - 2633 698

VAASA
Tuula Huhtakoski
Peräseinäjoen Työttömät ry
Sydänmaantie 10
61100 PERÄSEINÄJOKI
puh. & fax. 06 - 4181 297

Tauno Mäkinen
Rovaniemen Seudun Työnehkajiat ry
Pohjanlahdentie 56
68600 PIETARSAARI
puh. & fax. 06 - 7248 165

OULU
Jukka Tomperi
Oulun Työttömien Oma Apu OTA ry
Rautatienkatu 1
90100 OULU
puh. 08 - 3115 351
fax 08 - 3119 651
käsiip. 0400 - 168 444

Raimo Röning
Oulaisten Työttömien Toiminta ry
Oulaistenkatu 12
86300 OULAINEN
puh.&fax 08 - 470 591
käsiip. 040 - 580 5291

KAINUU
Karl Gustav Kunnas
Kajaanin Työttömien Yhdistys ry
Niskantie 15
87100 KAJAANI
puh. 08 - 6155 693
fax. 08 - 6140 098
käsiip. 0400 - 122 582

Raili Korva
Puolangan Työttömien Yhdistys ry
Virkkula, Ouluntie 11
89200 PUOLANKA
puh & fax 08 - 7193 531

LAPPI
Ritva Metsälampi
Sodankylän Työvoimareserviläiset Sodankyläntie 2
99600 SODANKYLÄ
puh. & fax. 016 - 618 243
käsiip. 0400 - 810 130

Olavi Niemelä
Rovaniemen Seudun Työttömät ry
Lapinkävijäntie 2
96100 ROVANIEMI
puh. 016 - 345 250
fax 016 - 345 853

TOIMIHENKILÖT:

Toiminnanohjaaja
Sirkka Rajala
Käenkuja 3-5 N, 5 krs
0500 HELSINKI.
puh. 09 - 7310 4114
fax 09 - 7310 4115
käsiip. 040 - 5477 090

Taloudenhoitaja
Pirjo Kankaristo
Kumpare, 21150 RÖÖLÄ
puh. 02 - 252 4316 (ke-to)
puh. 0400 - 785 485
fax 02 - 252 4390

Tiedottaja
Hannu Oittinen
Karensisanomat
Katajikonkatu 1 D 13
33280 TAMPERE
puh. & fax 03 - 3170356
käsiip. 050 - 595 3105

Teatterin, kaupungin, työvoimapiirin ja nuorten kumppanuus Virgoa Tampereella

Saisiko 120 tamperelaista työtöntä nuorta työtä teatterista ilman kumppanuusprojektia? Teoriassa se tietenkin olisi mahdollista, mutta käytännössä vähintäänkin epätodennäköistä. Kumppanuusprojekti mahdollistaa sen, että yli 400 hakijan joukosta valitut 120 nuorta pääsevät syyskuun alusta tekemään nuorisomusikaalia Tampereen Teatterissa.

Kiinnostus teatteriin vaihtuu työmarkkinatuella tehtäväksi palkkatyksi, joka puolestaan avaa uria sekä alan opiskeluun että työllä.

Teatterin suurin merkitys on rakastaa näytelmistä ja halu oppia hyväksi näytelijäksi. Ja kun rahaakin saa, tuntuu hyvältä. Mutta tärkeintä on kokemus, sanoo yksi valituista. Komediateatterissa aiemmin mukana ollut Petja Hovi.

Heikki Salon käsikirjoittama, Costello Hautamäen säveltämä ja Heikki Paavilaisen ohjaama Virgo tulee ensi-iltaan marraskuussa, ja sitä esitetään pitkälle keväiseen. Virgo-musikaalin myötä myös yksi kaupungin omistama rakennus tulee uuskäyttöön. Pyynekillä sijaitseva entinen rolikkahalli (johdinautojen) halli on nyt veneiden talvitelana, mutta kesäkuussa alkava remontti tekee hallista 500-paikkaisen teatterin.

Perusteilla uusi teatteri

Kun toukokuusena aamupäivänä käymme keskustelua Virgosta, mukaan tulevien nuorten valinnat on juuri tehty. Mukana keskustelussa on työllistettävä nuori Petja Hovi sekä ohjaaja Heikki Paavilainen ja tuotantopäällikkö Ilpo Hakala.

Idea on vanha, vaikka vasta kumppanuusprojekti mahdollisti käy-

Tuotantopäällikkö Ilpo Hakala (vas.) juuri valittu näyttelijäksi koulutettava Petja Hovi sekä ohjaaja Heikki Paavilainen myhäilevät tyytyväisenä keskustellessaan tulevasta Virgo-musikaalista sekä uudesta teatteritalasta entisessä rolikkahallissa.

tännön toteutuksen. Kun nuorten työttömyys on ollut mitä on ollut, olemme yrittäneet löytää järkeviä malleja työllistää. Toinen puoli asiassa on, että on ollut muutenkin tarve tehdä nuorisomusikaali. Ja kun pyöräilen Pispalasta kaupungille töihin, olen miettinyt usein rolikkahallin uuskäyttöä. Nyt nämä eri tekijät loksahtivat yhteen, sanoo musikaalin tuottajana toimiva Ilpo Hakala.

Hän kertoo, että TT on hakenut nuorille suunnattua teatteriesitystä pitkään. Sopivan kappaleen puuttuminen on siis vaivannut myös teatteria ja sen yleisöä. Teatterinjohtaja Esko Roineen myönteinen vastaus ohjaaja Heikki Paavilaiselle mahdollisti ammattilaisten palkkauksen tekemään musikaalia. Lauluteksteistään moneen kertaan palkittu Heikki Salo ja Popenan kitaristina tunnettu Costello Hautamäki ovat tarttuneet haasteeseen ja työstävät parhaillaan tekstiä ja musiikkia.

Mielenkiintoista tekstiä, huvittavaa ja järkevää. Tekstiä, joka sopii meikäläisen ajattelumaailmaan. Veikkaan, että teksti napsahtaa helposti kohdalleen, sanoo Virgoon tutustumaan päässyt Petja Hovi.

Koen, että ollaan perustamassa ihan alusta lähtien uusi nuorisoteatteri Tampereelle. Jollain tapaa tämä muistuttaa teatteri Eurooppa Neljän perustamista 80-luvun lopulla, sanoo yhden teatterin käynnistänyt ohjaaja Heikki Paavilainen.

Puheenvuoro työttömyydestä

"Virgo on tanssia, laulua, akrobaattimppuja pyörillä ja rullaluistimilla. Virgo on nuorisomusikaali työttömyyden arjessa ja huumeiden varjossa. Se on ikuista teinirakkautta, kavereita ja suurta halua uskoa tulevaisuuteen", sanoo Virgon esite.

Teksti siis pureutuu tämän hetken suomalaisen nuorten todellisuuteen, siihen jossa yksi harvoja henkireikiä on tehdä ja esittää näytelmä tuosta todellisuudesta. Ei ole tietenkään paljon, että tuo mahdollisuus tarjoutuu 120 nuorelle Tampereella, kun koko maassa on satakertainen määrä työttömiä nuoria.

Tekijät eivät kuitenkaan vähättele Virgon mahdollisuuksia, jotka saattavat tarjota työllistävän teatterin kipinän eri puolilla Suomea. Tässä juu-

ri piilevät kumppanuuden ja kolmannen sektorin mahdollisuudet.

Virgo tarjoaa ponnistusmahdollisuuden kaikille mukana oleville, etenkin roolin tekijöille, mutta myös lavastukseen, puvustukseen ja muuhun tekniseen toteutukseen osallistuville. Tämä projekti on yhden vuoden mittainen elämäntapa, tiivistää Heikki Paavilainen.

Ohjaaja kertoo, että mukana on mm. metallialan työttömiä. Vuoden kokemus teatterin parissa voi olla ainutkertainen kokemus, olipa pyrkimys teatterin tai ei. Kokemus voi sytyttää piilevän kipinän, joka muuttaa elämäntapaa.

Kysymykseen Virgon sanomasta ohjaajalla on vastaus valmiina.

Ei tällä näytelmällä ole suoraa sanomaa yhteiskunnalle, mutta kyllä se sieltä välittyy jotenkin siihen tyyltiin, että "kiitos, nyt riittää, tehkää jotakin". Ja koska teksti elää ensi-iltaan saakka, voji mukaan tulla uutta kannanottoa työttömyyteen.

"Pakko heilahtaa johonkin suuntaan"

Sattumalta paikalle tullut säveltäjä Costello Hautamäki kertoo valmiina olevan 15 sävelmää. Rockin ammattilaiselle teatteri on uusi haaste.

Uskon tämän musikaalin tuottavan uusia laulajia, joista on kova pulka. Viihdepuolella on ammottava aukko, sillä päteviä laulajia on tosi vähän, sanoo Hautamäki.

Tässäkin toteutuu kumppanuuden yksi idea, eli työmarkkinoiden eri osapuolet kohtaavat toisensa. Toisilla on tarjota ammattitaitoa, toisilla työlläisyyttä.

Heikki Paavilainen uskoo kolmannen sektorin mahdollisuuksiin. Tai sanotaanko niin, että hänen uskonsa perinteisiin työllistymiskeinoihin on kadonnut.

Pakko kehittää jotain, koska tilanne yhteiskunnassa ei voi loputtomiin tällaisena jatkua. Pääasia, että jossain heilahtaa jotain liikkeelle. Jossain ja jollakin tavoin se saa jatkoa, Heikki Paavilainen uskoo.

HANNU OITTINEN

Tampereen kumppanuushanke on ykkösenä EU-listalla

Maalikuussa allekirjoitettu Tampereen seudun alueellinen työllisyyden hoidon kumppanuussopimus on yksi seitsemästä EU-rahoitteisesta projektista.

Se on Suomen hankkeista ykkösenä EU-listalla, joka saa siunauksensa EU:n hallitusten välisessä konferenssissa Amsterdamissa kesäkuussa. Rahallisesti tämä merkinnee 1,2 miljoonaa markkaa, mutta teknisten ja toiminnallisten yhteyksien merkitys on rahausmua suurempi.

Kuusi muuta EU-rahoitteista hanketta ovat Turun seudun, Iisalmen seudun, Koillis-Lapin, Kemin, Lahden ja Lohjan hankkeet.

Tampereen seudun kumppanuushankkeen projektipäällikkö Matti Luukinen toteaa, että 35 allekirjoittajatahaa kertoo laajasta yksimielisyydestä alueen työllisyyden ja elinkeinopolitiikan hoidossa. Luukisen mukaan sopimuksen mukaisten työllisyyden ja työvoimapolitiittisten toimenpiteiden vaikutuspiiriin on tavoitteena saada 6000 - 8000 henkilöä vuodessa.

Työllisyyden hoidon aiesopimuksia on tähänmennessä allekirjoitettu 12, joista yksi Tampereen Seudun Työttömät ry:n kanssa.

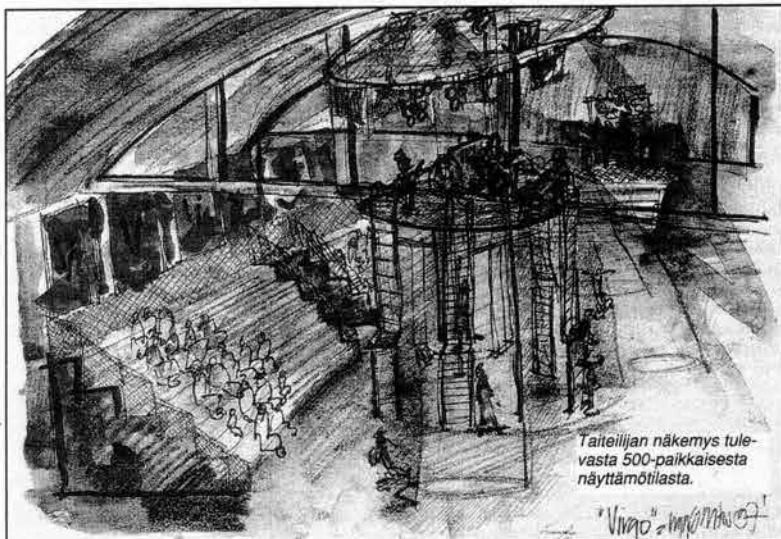
Rollikkahalli remontoitaa nuorisoteatteriksi

Omaperäisin Tampereen seudun työllistämishankkeista on nuorisomusikaali Virgo, joka työllistää 120 nuorta työmarkkinatuella vuoden ajaksi Tampereen Teatterin. Tuotantopäällikkö Ilpo Hakala ja musikaalin ohjaaja Heikki Paavilainen arvioivat, että Virgon myötä Tampereelle syntyy kokonaan uusi nuorisoteatteri.

Musikaali tuo työtä myös rakennuslalle, sillä Pyynekillä sijaitseva entinen johdinautojen eli rolikoiden halli remontoitaa 500 katsojan teatteritilaksi. Hanke on otettu vastaan niin hyvin, että nyt hallissa veneitä säilyttävät kaupunkilaiset väistyvät sovinolla teatterin tieltä.

Tampereen Seudun Työttömät ry ylläpitää työttömien toimintakeskusta, jossa toimii useita työpajoja. Näitä on mm. auto-, autopelti-, puu-, puentiistöinti, verhoilu- ja ompelualoilla. Yhdistyksen toiminnanjohtaja Seppo Vainio kertoo, että toimintaan kuuluu mm. oppipoika-kisällitoimintaa, jonka tavoitteena on työharjoittelun avulla sopeuttaa työttömäksi joutuneita henkilöitä uudelleen työmarkkinoille.

HANNU OITTINEN

Taiteilijan näkemys tulevasta 500-paikkaisesta näyttämötilasta.

"Virgo" -museo

Esimerkkiä Irlannin kumppanuudesta

Kuluvan vuosikymmenen alkupuolella Irlannin taloutta kuvaavat indikaattorit olivatkin jo EU-maiden kärkitasoa. Siitä huolimatta niin työttömyys kuin pitkäaikaistyöttömyyskin olivat jääneet suuriksi ongelmiksi ja olivat EU-maiden huonoimmassa päässä.

Sittemmin on osoittautunut, etteivät työttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys ole helposti voitettavissa talouden kasvaessakaan. Irlannin kansantuote kasvoi 4,25% vuonna 1991, 4% vuonna 1992 ja vielä 2% viime vuonna.

Talouden kasvusta huolimatta Irlannin työttömyysaste on ollut Espanjan ja Suomen lukeissa. Vuonna 1993 työttömyysaste oli 18,9%. Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä oli 49%.

Uusia toimia tarvittiin

Tilanne pakotti ryhtymään uusiin ja aktiivisiin toimiin työllistämiseksi. Toiminnan toteuttamiseksi perustettiin 12 alueperusteista yhtiötä, samoin perustettiin vuoden 1991 alussa pääministerin viraston alaisuuteen 6-henkisen paikalliset olot hyvin tunteva asiantuntijaryhmä.

Kehittämiskohteiksi valittiin 12 aluetta, joilla pitkäaikaistyöttömyys ja sosiaalinen syrjäytyminen oli merkittävää. Niin ikään kiinnitettiin huomiota siihen, että alueilla oli rakenteita, jossa kumppanuusperiaate oli toteutettavissa. Kaikkiaan pilottialueilla asuu 15% Irlannin 3,5 miljoonan suuruisesta väestöstä.

Kumppanuusyhtiöt ovat tehneet joukon aloitteita, jotka ovat tulleet hyväksytyiksi ja jotka haastateltaviemme mukaan eivät olisi missään olosuhteissa voineet tulla hyväksytyiksi ilman paikallistasolta lähtevää konsensusta ja kumppanuusyhtiöitä.

Ollut vaikutusta lainsäädäntöön

Kumppanuusyhtiöiden aloitteiden pohjalta on mm. lainsäädäntöä muutettu siten, että pitkäaikaistyöttömät voivat säilyttää määrärajan pitkäaikaistyöttömänä saamistaan sosiaali- eduista koulutus- ja työllistämishojelmissa, on luotu uusia työllistämistukijärjestelmiä, on luotu Irlannin ensimmäinen aikuisväestölle tarkoitettu oppisopimusohjelma.

Kaikkia kolmessa kumppanuusyhtiössä, Dublinin Northside Partnershipissa, Dundalkissa ja South Wexfordissa, joissa vierailimme, asiakas voi tulla milloin tahansa ja saa ainakin heti jonkinasteisen palvelun.

Northside Partnershipissa pitkäaikaistyöttömien työnvälitykseen oli panostettu enemmän kuin kahdessa muussa kumppanuusyhtiössä ja haastateltaviemme mukaan enemmän kuin missään muussa yhtiössä.

Lyhyesti: Northside Partnershipin toimintamallin peruslähtökohta on pitkäaikaistyöttömän palvelu ainutkertaisena yksilönä, työnantajan luottamuksen saavuttaminen avoimella

keskustelulla ja koko käytettävissä olevan työllistämisen- ja koulutusverkoston hyödyntäminen työllistämistavoitteen saavuttamiseksi.

Työpaikkoja ja yrityksiä syntynyt

Jokainen kumppanuusyhtiö on tehnyt toimintasuunnitelman (Area Action Plan). Suunnitelman lähtökohdiana on työpaikkojen luominen alueellista tarpeista lähtien.

Vuonna 1993 kumppanuusyhtiöt onnistuivat työllistämään 517 henkilöä yrittäjiksi ja sijoittivat työhön 1676 pitkäaikaistyöttömää. Kustannuksia sijoitettua tai koulutuksessa olevaa kohden ei voida ilmoittaa, koska saamissamme tiedoissa juoksevat kustannukset eivät ole eroteltavissa sijoituskustannuksista. CEDP-ohjelmalla sijoitettujen määrä nousi vuoden 1993 aikana 1986:sta 4083:een.

Eriyisesti yrittäjiksi työllistyneiden osuus on pilottialueilla Suomeen verrattuna suuri: koko Suomessa työllistettiin vuonna 1993 yrittäjärähdellä 1243 pitkäaikaistyöttömää eli 2,5 kertainen määrä kumppanuusyhtiöiden tulokseen verrattuna, kuitenkin Suomen väestöpohja on kymmenkertainen kumppanuusyhtiöiden väestöpohjaan verrattuna.

Kumppanuusyhtiöt olivat onnistuneet pilottivaiheen loppuun mennessä hyvin pyrkimyksissään lisätä alueidensa kurssikapasiteettia: FAS-in ja muiden järjestäjien koulutuspaikkoja oli vuoden 1993 lopussa pilottialueilla yhteensä 5494, mikä merkitsee lähes 50%:n lisäystä koulutuspaikkoihin aikaa ennen kumppanuusyhtiöitä.

Ilmapiiiri vapautunut

Oli oikeastaan hämmästyttävää havaita, että miten usein yhtiöiden hallitusten jäsenet, etenkin työnantaja-puolelta, korostivat sitä vapautuneisuutta, mitä konkreettisuus ja ennen muuta poliittisten fraasien puuttuminen tuotti.

Vaikkeuksista ei toiminta tieteenkään pilottivaiheen aikanaan ole sujunut. Yksi ilmeinen ongelma on, että kumppanuusyhtiöihin työskentelemään osoitetut viranomaiset toimivat "kahden herran" palveluksessa.

Koska yhtiöiden toiminta on nimellisesti monen tahon yhteistoimintaa on toiminta erityisen sensitiivistä: väärinkäsityksillä ja aggressiolla voidaan helposti tuottaa toimintaa haittaavia jännitteitä.

Kun lähdetään paikallistasolta, lähdetään todellisista tarpeista. Käytännön toimijoita tulisi kuulla ja käytännön toimijoiden tulisi toimia aloitteentekijöinä. Keskushallinnon tehtävänä tulisi olla tukea paikallistasoa ja levittää ideoita.

PAAVO SAIKKONEN
Kirjoittaja toimii ylitarkastajana työministeriön työllisyysosastolla

Tapsan kulma

Kumppanuushankkeet ovat sitten lähteneet liikkeelle. Jossakin ollaan jo perustamassa kumppanuusorganisaatiota, vaikkapa yhdistystä, toisaalla vasta palkataan vetäjiä. Toivottavasti Tampereella pidetyt kumppanuuden koulutuspäivät 14-15.5. auttoivat osaltaan ohjaamaan hankkeita oikeille raiteille siellä, missä alkupe- räinen ja ainoa perille asti kantava idea tasavertaisuudesta oli unohtunut.

Matkan varrella on kuulunut viestejä, joiden mukaan työttömien yhdistyksillä on kyllä tietoa hankkeista yleisellä tasolla mutta usein heikosti omalta alueeltaan. Vielä huonommin tuntuivat asiat olevan muualla vapaaehtoisjärjestöjen laajassa kentässä. Tietoa ei ole riittämiin ja ovet pysyvät usein suljettuina.

Kumppanuus ja kolmas sektori

Näihininkin vaikeisiin toki löytyy lääke yhteistyön kautta. Valtakunnan tasolla TVY on luonut ja luomassa yhteistyökuvioita kolmannen sektorin muihin toimijoihin. Sama toiminta on tarpeen myös paikallisesti, jotta varmistetaan tiedon kulku ja pääsy kumppanuushankkeisiin heti alkuvaiheessa. On myös niin, että kukin järjestö yksinään helposti jää liian kevyeksi painoarvoltaan.

Eriyinen etu meille kaikille on kolmannen sektorin roolin selkeä vahvistuminen työllistäjänä. Työministeriön asettamien selvitysmiesten Harri Skogin ja Heikki Räisäsen saatua tehtävänsä suoritettua toukokuun loppuun mennessä näemme onko uusia eväitä löytyvässä ja pianikin niin, että työttömyyden hoidon painopistettä todella pystyttäisiin siirtämään ak-

tiivisen työllisyyspolitiikan puolelle niinkuin mm. TVY on konkreettisin ehdotuksin esittänyt.

Yhteistyö vapaaehtoisjärjestöjen kanssa tapahtuu tietysti nyt ja vastakin molemminpuolisen hyödyn periaatteella ja kunkin osapuolen itsenäisyyttä kunnioittaen eikä RAY:n kaavaillemalla tavalla. Ovat mainitussa rahoitusjärjestössä nimittäin kaavailleet työttömien toimintakeskusten avaamista muillekin kuin työttömille ja TVY:n edunvalvontatoiminnan alajasoja jo 1999 avustusohjelmissaan.

Tapio Salomaa
Kumppanuushankkeen valtakunnallisen toimeenpanoryhmän jäsen

Tältä se kumppanuus virallisesti alkoi viime vuoden syksyllä. Presidentti Martti Ahtisaari vieraili Ähtärin seminaarissa. Monien mutkien jälkeen työttömätkin hyväksyttiin kumppaneiksi Ähtärisä. Palataan Ähtärin kokemuksiin myöhemmin.

Sosiaaliset yritykset työllistävät

Simo Mannila: Sosiaaliset yritykset Euroopassa. Eräitä käytännön näkökulmia. Stakes 1997. 57 s.

Sosiaaliset yritykset ovat eräs keino tarjota vajaakuntoisille ja muille heikossa asemassa oleville, kuten esimerkiksi pitkäaikaistyöttömille, pysyvä työpaikka. Sosiaaliset yritykset tarjoavat ensisijaisesti työtä eikä kuntoutusta.

Kansainvälisen määritelmän mukaan vähintään 30 prosenttia sosiaalisten yritysten työntekijöistä pitää olla vajaakuntoisia tai muutoin huonossa asemassa olevia. Työntekijän asema ei saa riippua siitä, kuuluuko hän tällaiseen kohderyhmään vaiko ei. Työntekijöille maksetaan sosiaalisissa yrityksissä normaalia palkkaa.

Raportti on kuvaus Euroopan Unionissa toimivien sosiaalisten yrityste käytöstä eri tavoin vammaisten, vajaakuntoisten tai syrjäytyneiden työllistämiskeinona. Suomen osalta ra-

portissa selvitetään Stakesin yhteistyössä kuntien ja järjestöjen kanssa kokoamaa ja koordinoimaa 41 projektia.

Kansainvälisen määritelmän mukaan sosiaalinen yritys on voittoa tavoittelemaan, itsekannattavaa liiketoimintaa, jonka tarkoituksena on tarjota vajaakuntoisille ja muille heikossa asemassa oleville henkilöille todellista työtä.

Tässä esim. työttömien työosuuskunnat ovat monessa suhteessa lähellä sosiaalisia yrityksiä. Vammaisten suojatukeskukset muistuttavat joissakin suhteissa sosiaalisia yrityksiä, mutta niissä ei esim makseta työehtosopimuksen mukaisia palkkoja.

Sosiaaliset yritykset ovat osa "kolmatta sektoria". Kolmannen sektorin toiminta on taloudellisesti itsekannattavaa, ja se voi tuottaa myös voittoa. Voittoa ei saa jakaa sosiaalisen yrityksen ulkopuolelle soliaarisuuden perustustuvien kansalaisverkostojen välimaastoon.

Raportin mukaan sosiaaliset yritykset korvaavat usein työttömyyden ja täydellisen syrjäytymisen työmarkkinoilta alityöllisyydellä. Sosiaaliset yritykset voivat myös tarjota sivutuotteina työn, työympäristön ja työelämässä mukanaolon tuomia kuntoutuspalveluja.

Työosuuskuntien toimintaa arvioitaessa ei saa unohtaa niiden toiminnan sivutuotetena kuntouttavaa ja työkykyä säilyttävää ja kehittävää "työklubimaista" vaikutusta, raportissa muistutetaan. Raportissa arvioidaan, että työntekijällä on suurempi vaara syrjäytyä tuetuissa työllistymisessä kuin sosiaalisissa yrityksissä.

Liika vaihtoehtoisuus saattaa raportin mukaan olla vaaraksi sosiaaliselle yritykselle, koska se edellyttää myös riittävää määrää vaintoehtoisia kuluttajia.

MATTI MÄKELÄ

Matti Liukkonen rohkaisee mukaan mielenterveystyöhön

"Kynnykset on höylätty pois"

Satavuotias Suomen Mielenterveysseura on maailman vanhin alan valtakunnallinen järjestö, joka toiminnassaan kohtaa myös työttömyyden aiheuttaman ahdingon. Viisivuotias Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö tekee puolestaan tietämättään mielenterveystyötä kootessaan työttömiä sosiaaliseen toimintaan.

Vaikka molemmilla osapuolilla olisi annettavaa toisilleen, ne kohtaavat arkipäivässä valitettavan harvoin. Raumalainen Matti Liukkonen on yksi harvoista, jotka toimivat molemmissa liikkeissä valtakunnallisellakin tasolla. Liukkonen on näet ollut TVY:n hallituksen jäsen ja kuuluu tätä nykyä Mielenterveysseuran valtuustoon.

Mielenterveysyhdistyksissä ihmisen ongelmiseen kohdataan enempi yksilötasolla, työttömien yhdistyksissä taas ollaan osa joukkoa, kuvailee Matti Liukkonen järjestöjen toimintatapoja. - Molempia toimintamuotoja tarvitaan. Eihän työpaikkoja luoda keskusteluterapialla, mutta sen avulla ihminen voi saada voimaa läheteä korjaamaan olojaan, jatkaa Liukkonen.

Oma askel ratkaisee

Matti Liukkonen on ollut mielenterveystyössä mukana 80-luvun puolivälissä asti. Hän on ollut paikallisyhdistyksen puheenjohtajana ja toiminut kriisikeskuksessa vapaaehtois-työntekijänä. Hän kertoo, että Raumalan yhdistys perustettiin ammattiyhdistysliikkeen aloitteesta kun tarvittiin tukea ja koulutusta työelämän näkönyttämille ja nopean kehityksen jalkoihin jääneille.

Kriisikeskuksen vapaaehtois-työntekijöinä toimii työttöminä olevia tai sen kokeneita, joten se on työttömille matalan kynnyksen paikka. Tai oikeastaan siellä ei ole kynnyksiä lainkaan, ne on höylätty pois, va-

kuuttaa Liukkonen.

Silloin tällöin kuulee sanottavan, että työttömät arkailevat kääntä mielenterveysyhdistysten puoleen, vaikka siellä olisi apua tarjolla. Pelitään tuplaleimautumista tyyliin, että "eikö se työttömyys jo riittä, pitääkö tässä vielä hulluksikin leimautua".

Kyllähän tällaisia pelkoja on, mutta pitää voittaa ihan tarpeettomina. Kun ihminen on arka, hän ei uskalla tulla mukaan toimintaan, vaikka juuri hänen pitäisi tulla. Mitkään yleisiä ja ulkopuolista ratkaisua tähän ei kuitenkaan ole, vaan jokaisen on henkilökohtaisesti otettava se ratkaiseva askel, kannustaa Liukkonen.

Asioiden yhteenkietoutumisesta hän mainitsee esimerkkinä velkaan-

tumisen, joka laman pahimpina vuosina oli iso ongelma, niin yksilö- kuin yhteisötasollakin. Niin tässä kuin monessa muussakin tapauksessa tukihenkilötoiminta on osoittautunut tehokkaaksi avuksi.

Tukihenkilön kanssa voi syntyä pitempiäaikainen suhde, jonka kestäessä avun tarpeessa oleva voi nousta omille jaloilleen. Pahimmassa kriisivaiheessa tukihenkilö auttaa usein jopa päivittäisten asioiden hoitamisessa, jos omat voimat eivät riitä, sanoo Matti Liukkonen.

Osaksi työttömien terveydenhuoltoa

Samalla kun Liukkonen rohkaisee työttömiä hakemaan apua mielenterveysyhdistyksistä ja kriisikeskuksista, hän patistelee Mielenterveysseuraa yhdistyksineen huomioimaan enemmän työttömyyden aiheuttamia kriisejä.

Mielenterveysseura voisi osaltaan ottaa työttömien terveydenhuollon järjestämisen asiakseen, vaikkapa projektina joillakin kokeilupaiikkakunnilla. Yhteistyötä TVY:n kanssa tarvitaan, sanoo Matti Liukkonen luvaten ottavan asian esille Mielenterveysseurassa.

HANNU OITTINEN

Matti Liukkonen rohkaisee työttömiä menemään mukaan mielenterveysyhdistysten toimintaan vakuuttaen, että "sieltä on kynnykset höylätty pois."

Pääkaupunkiseudun työttömien yhdistykset mukana mielenterveystapahtumassa

Maailman vanhin mielenterveysalan järjestö Suomen Mielenterveysseura täyttää tänä vuonna 100 vuotta. Juhlavuoden teemana on "Mielen mahdollisuudet" ja tapahtumia on koko vuoden ajan ympäri Suomea.

Helsingissä seura järjesti Esplanadin puistossa toukokuun puolivälissä tapahtumaviikon, jonka teemana oli "Työ, toimeentulo, terveys".

Yhteistyökumppaneina ja ohjelman järjestäjinä tapahtumassa olivat työttömien yhdistykset, mm. Helsingin, Espoon, Vantaan, Rakennusalan, Myllypuron, Vihdin ja Kirkkonummen työttömät.

Kuva: Toivo Koivisto

Mielenterveysseura 100 vuotta

Maailman vanhin mielenterveysjärjestö Suomen Mielenterveysseura täyttää tänä vuonna 100 vuotta. Juhlavuotta vietetään eri puolilla maata parilla sadalla tapahtumalla, joita ovat olleet toteuttamassa sadat mielenterveysyhdistysten jäsenet.

Perinteisen toiminnan, kuten kriisikeskusten, tukiasemien, tukihenkilötyön ja kuntoutuksen ohella seura tarjoaa juhluvuonnaan erityisiä palveluja. Tammikuussa avattiin valtakunnallinen kriisipuhelin, johon voi soittaa kaikkialta maasta paikallispuhelun hinnalla (matkapuhelimesta matkapuhelimen taksat). Kriisipuhelin päävystää joka päivä klo 15-07 numerossa 01080-8008.

Juhlavuoden monista tapahtumista mainittakoon 9. heinäkuuta Lahden Mukkulassa vietettävä kansainvälinen kansanjuhla "kesäyön unelma", joka on työttömille maksuton.

Seuran juhluvuoden tunnus on taiteilija Stefan Linforsin suunnittelema lintupinssi, jonka munankuoresta ulos ponnisteleva linnunpoikanen symbolisoi uudistumista ja jatkuvuutta. Juhlavuosi alkoi Pelkoseniemellä tapahtuneella Mielen rauhan julistuksella, jonka on kirjoittanut kulttuuriministeri Claes Andersson.

KUN PELAAT
NIIN SINÄ TAI
LÄHIMMÄINEN
VOITTAÄ.
AINA.

RAY: N PELEISSÄ ON HYVÄ TAHTO.
RAHA-AUTOMAATTIYHDISTYS
<http://www.ray.fi>

AVUSTUKSET TÄNÄ
VUONNA
YHTEENSÄ 1.449
MILJONNAA NÄ.

339
MILJONNAA

TYÖVÄEN
MUSIIKITAPAHTUMA
Varella Vireen
VALKEAKOSKELLA 24.-27.7.1997

TORSTAINA
PERJANTAI
LAUANTAI 26.7.
SUNNUNTAINA 27.7.

Teemanäytelmä
KOSKIN KUOHU
Tapahtumapaikat
AINA SCL
Festivaali
MARKKINAT
MILLUNJÄRVEN
Selauna
MALLAS-PUB

LIPUNMYNTI JA TIEDUSTELUT
PUH. 03-585 0880, FAX 03-584 9202

TOYOTA TELE TURVA VALKEAKOSKI
- useita esittelyjä

Iisalmen Kehypaja

Työllistää, kierrättää ja tekee kehitysyhteistyötä

Ekologinen elämäntapa py- säyttää viimeistään Iisalmen Kehypajan puuverstaalla, entisöityjen huonekalujen keskellä. Varsinkin kunnostetut, tummina kiiltävät Singerit, Husqvarnat ja Köhlerit hätkähdyttävät kullattuine kirjaimineen. Siinäpä vanhojen huonekalujen ystävälle silmänruokaa puutarhaan, parvekkeelle tai vaikkapa olohuoneen nurkkaan!

–Niin isoa summaa et tarjoo, että saisit tästä ompelukoneen mukaasi, tyrmää samantein ostohalveet yleis- mies Jantukseksi itsensä esittelevä, KTV:n työttömien kursseille Haukiputaalta Iisalmeen matkannut Simo Sipilä.

–Koneet lahjoitetaan Tansaniaan, missä ne menevät todelliseen tarpeeseen. Siellä esimerkiksi suomalaisen hykkämällä vanhalla Singerillä poljetaan vaatteet myös lahjoituksen saaneen perheen naapurille, ehkä koko kylän väelle, Simo tekee sel- väksi tosiasioita.

Pyykkikoneen rummusta kalasumpu

Kehypaja on Iisalmen Nuorison Tuki ry:n toimintakeskus, joka työ- listää vuosittain useita satoja ihmisiä.

–Pajalla opetellaan ympäristöä ja luonnonvarjoja säästävää elämäntapa- lia, mikä samalla kasvattaa kansain- välisyyteen, yhdistyksen toiminnan- johtaja Hannele Tams näirittelee.

–Samalla kun työtön opettelee kunnostamaan esimerkiksi vanhan ompelukoneen, hän osallistuu kehitysyhteistyöhön.

Toimintakeskus jakaantuu erilaisiin työpajoihin, joissa jokainen voi ke- hitellä itseään taipumustensa ja mie- lenkiintonsa mukaan. Valita voi muun muassa autokorjaamon, puupajan, kutomon, taidepajan tai metallipajan väliltä.

Simo Sipilä korjailee sähköpajal-

Raaili Ruotsalainen pahoitteli, että saman koulutuksen läpikäynyt tytär ehkä korjata kaikki perheen pyörät. Korjattavaa kaupungin kierrätys- keskuksena toimivalta pajalta kuitenkin löytyi.

la kodinkoneita. Pyykkikoneiden rummut muuntuvat haukiputaalai- sen sähköasentajan käsittelyssä kala- sumpuiksi, sähköheloista tulee sa- vustuspöytä ja pakastimista kom- postoreita. Osa koneista korjataan myytäväksi.

–Koska astran rajoittaa omaan am- mattiin sijoittumista, haluan olla tu- levaisuudessa mukana tämän tyyppi- sessä toiminnassa. Tulon katsomaan, josko idea olisi vientikelpoinen Hau- kiputaalle, Simo sanoo.

Syrjäytymisen ehkäisy

Kehypaja-hankeen yhtenä pe- rustavoiteena on ehkäistä nuorten ja pitkäaikaistyöttömien syrjäytymisen. Kun kaikille ei riitä työpaikkoja, Kehypajan mahdollistama kansalaistoiminta antaa syrjäytymisvaarassa ole-

valle uudelleen keinoon kiinnittyä yhteiskuntaan.

Kehypajalaiset uskovat, että heidän edustamansa ajattelu- ja elämäntapa lisääntyä tulevaisuudessa. Kymmenen vuotta sitten perustettu Iisalmen paja oli ensimmäinen Suomessa, nykyään vastaavanlaisia toimintakeskuksia löytyy kehylaisten mukaan "joka niemen notkosta".

Työllistettyjen lisäksi pajan töissä on mukana vapaaehtoistyöntekijöitä, työllisyys- sekä oppisopimusopiske- lijöitä, työmarkkinatukilaisia ja har- joittelijoita. Pajalla koulutetaan myös tansaniaalaisia nuoria.

Tansanian nuorille tietotaitoa

Tansaniaan kehylaisten vievät om- pelukoneiden, polkupyörien ym. kii- tötärvi- ja sähkökoneiden lisäksi tietotaitoa. Suo-

malaiset vapaaehtoistyöntekijät ovat mukana erilaisissa ympäristöprojek- teissa eri puolilla Tansaniaa, esimer- kiksi Songambelen kylään ollaan kehittämässä koko kylän kattavaa vesihuoltoa.

Kymmenen tansaniaalaisnuorta on tähän mennessä käynyt opiskele- massa itselleen ammatin Suomalai- sessa ammattikoulussa. Viime vuon- na valmistui Morogoron kaupungissa iisalmelaisten rakennuttama amma- tillinen tuotantokoulu, maatalous- painotteinen ammattikoulu nousee paraikaa Songambelen kylään.

Hannele Tams kertoo, että amma- tillisen peruskoulutuksen tarjoava tuotantoammattikoulu on tarkoitettu niille, joilla ei ole varaa jatkaa kou- lunkäyntiään peruskoulun ala-asteen jälkeen. Opiskelut rahoitetaan sti- pendeillä ja Suomesta lähetetyillä avustuksilla.

–Viime vuonna Morogorossa opis- keli 204 nuorta. Lisäksi koulu työ- listää noin 70 paikallista ihmistä. Olemme rakentaneet myös opiskeli- joille asuntoja.

–Songambelen ammattikouluun on tarkoitus perustaa ympäristöasioiden keskus, joka alkaisi tehdä yhteistyö- tä paikallisen, maatalouspainottei- sen yliopiston kanssa.

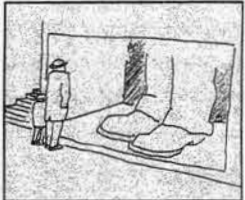
Iisalnessa katutyötä ja elämäntaloutta

Iisalmelaisille nuorille kehylaiset ovat rakentaneet kaksi rivitaloa. Asunnot ovat edullisia vuokra- asun- toja, joissa on tavallista enemmän yhe- teistyötiloja sosiaalisen kanssakäy- misen edistämiseksi. Nuorille on an- nettu taloissa paljon päätösvaltaa se- kä vastuuta omaan asuinympäris- töön liittyvissä asioissa.

Yhdistys on tehnyt vapaaehtoi- sivoimin katutyötä sekä etsivää nuori- sotyötä jo viidentoista vuoden ajan. Kehypajan ylläpitämä kokoontumis- paikka Monttu puolestaan tarjoaa nuorille sisätilat vapaa-ajan vietoille ja siellä on myös mahdollisuus saada ammatillaisen keskustelupauna eri- laisissa elämäntilanteissa.

LIISA TAPANEN

Komaria ja Melamidia Lenin-museossa

Kesäksi Lenin-museo järjestää taidenäyttelun, joka peittoaa Ret- retit sun muut Visulahden vaha- kabinetit 10-0. Yhdysvalloissa tä- tä nykyä työskentelevät V. Komar ja A. Melamid joutuivat jo Neu- vostoliiton aikana tekemään työ- tään ulkomailta, taiteen "sosialis- tinen realismi" kun ei lihasiaan pullistelevien työn sankaripatsai- den oheen oikein huumoria su- vainnut.

Komarin ja Melamidin taidetta, kuten kuvia yleensäkin, on mah- dotonta kirjallisesti esittää. Mut- ta jo pelkät ajatukset: Lenin- mausoleumin sisäänkäynnin ylä- puolelle sijoitettava valotaulu, josa jatkuvasti juoksisivat uudet tekstit, säätiedotuksia, runoja, kau- pallisia mainoksia, julkisuuden henkilöiden uusia ideoita... Ja mausoleumin taakse, jossa paraa- tipäivinä patsastelivat neuvosto- johtajat, vaaleanpunaisia flamin- goja!

Jonkinlainen vertailukohde Ko- marille ja Melamidille löytyy 60- luvulla kukoistaneesta pop-tai- teesta, jolloin Andy Warhol moni- stii julisteissaan Campbellin jo- kapäiväisiä totaattikeittopurkkeja ja Roy Lichtenstein suurensi mam- muttikokoon nyhkyksarjakuvia. Pop-taide pyrki parhaimmillaan osoittamaan, että taidetta on joko kaikki tai ei mikään, mutta hyvin nopeasti sorrittiin eliittitaiteen kritiikistä omaan rahastukseen.

Tätä eivät venäläiset ole tehneet. He ovat pyrkineet osoittamaan, et- tä historia on olemassa poliittisista suhdanteista huolimatta, eikä useiden vuosikymmenien mam- muttipatsaiden merkitystä kansan tajunnassa voida poistaa särke- mällä ne. Historiasta voi oppia, on Komarin ja Melamidin kanta, ja se myös jatkuu.

Tätähän nyt ei yksinkertaisesti voi jättää väliin. Kesäkuun 12. päi- västä elokuun kuudenteen on näy- tillä jotakin ainutkertaista, esi- merkki siitä, kuinka erilailla ol- taisiin voitu toimia. Työttömille Lenin-museossa viereileminen on luonnollisesti ilmaista.

Pekka Urho

Miksi pääoma on Suomessa tehotonta?

Matti Pohjola: Tehoton pääoma. Uusi näkökulma taloutemme on- gelmiin.

WSOY 1,996. 176 s.

Suomen taloudellisten ongelmien keskeinen syy ei ole jättäytyttömyys, liian kalliiksi käyvä hirtinvaltio tai liian suuri julkinen sektori, kuten usein väitetään. Suomen vaikeuksia keskeinen syy on se, että pääomia käytetään Suomessa liian tehotto- masti.

Tähän tulokseen päätyy Helsingin kauppariikiteollisuuden kansantalou- stieteen professori Matti Pohjola kir- jassaan Tehoton pääoma. Pohjolan

asiatuntemusta on vaikea asettaa ky- seenalaiseksi.

Matti Pohjola pyrkii liian vähälle huomiolle jääneessä mielenkiintoi- sessa kirjassaan herättelemään kriit- tistä talouspoliittista keskustelua. Is- kevällä ja selkeällä tyylillä kirjoitettu kirja sopii myös jokaisen työttömän kätehen.

Pohjolan mukaan tuotannon auto- matisointi toteutetaan järkevästi.

Suomen taloudellisia vaikeuksia selitellään usein idänkaupan romah- dukseksi, vaihdotaseen heikkenemi- sellä, kansainvälisellä talouslamalla sekä raha- ja valuttapolitiikassa teh- dyillä virheillä. Näillä seikoilla on

ollut tietenkin vaikutusta nykyiseen ti- lanteeseen.

Matti Pohjola osoittaa, että todelliset syyt löytyvät kuitenkin muualta. Hän osoittaa monipuolisen tilastoai- neiston avulla, että suomalaisten yri- tysten tekemät investoinnit eivät ole nostaneet elintasomme toivotulla ta- valla. Pohjolan mukaan on kuitenkin mahdotonta osoittaa yhtä ainoaa syy- listä tähän tilanteeseen.

Suomessa investointiaste oli vuosi- na 1960-1990 korkeampi kuin yh- dessäkään toisessa teollisuusmaassa. Investoinnit ovat kuitenkin olleet var- sin tehottomia. Suomessa ihmistyötä on pyritty korvaamaan investoimalla

rajusti. Tämän ansiosta tuottavuus on kyllä noussut, mutta yritykset ovat sijoittaneet pääomiaan erittäin tehoto- masti. Tämä näkyy selkeimmoin metsäteollisuudessa.

Metsäteollisuus on tottunut rahoit- tamaan investointejaan devalvaatioi- den avulla. Monilla muillakin toi- mioaloilla pääoman tuottavuus on ollut luvattoman alhainen.

Pohjola esittää lohdutukseksi myös joitakin esimerkkejä suomalaisyri- tyksistä, joiden investoinnit ovat oi- leet tehokkaita.

Matti Mäkelä

Murros näkyy yksilötasolla

Jouko Karjalainen (toim.) - Sakari Hänninen - Tapio Kuure - Juha Käriäinen - Tuomo Melin - Asko Parkkonen: Kenen ongelma? Hyvinvointivaltion murros ja sosiaaliset ongelmat. Stakes. Tutkimuksia 71, 94 s.

Kenen ongelma? -raportissa pohditaan hyvinvointivaltion murrosta viidestä erilaisesta näkökulmasta. Sakari Hänninen käsittelee "kriisikaupunkia" Karkkilaan teollisuuskyllän miljoonataakasta vinkkelistä. Tapio Kuure ja Asko Parkkonen pohtivat nuorten jengiytymistä ja sen liittyvistä syrjäytymisen ja työttömyyteen. Juha Käriäinen selvittää miten

ylteiskunnallinen järjestelmä on tuottanut ja uusintanut rikollisuutta viime vuosikymmeninä. Tuomo Melin pohtii sosiaalisia ongelmia sosiaalipalvelujen järjestämisen näkökulmasta ja Jouko Karjalainen arvioi vapaaehtoisen sosiaalitoimen tuottaman tiedon merkitystä sosiaalisten ongelmien tunnistamisessa.

Mielenkiintoista on raportin pohdinta yhteiskunnallisen keskustelun ehdoista, jotka ovat muuttuneet muutamassa vuodessa olennaisesti. Työttömyyden syihin liittyvät selitykset ovat tästä esimerkkejä. Koska työttömyys näyttää muuttuvan pysyväksi, tarvitaan uusia määrittelyksiä. Työttömyyden henkilöinti ja yksi-

löistäminen korostuu tällöin. Tämä saattaa raportin mukaan olla keino päästä määrätelmällisesti eroon työttömyydestä.

Osa työttömistä pyritään määrittelemään "loosereiksi" ja osa aktiiviseksi työnhakijoiksi. Pian ei ehkä puhuta enää työttömyysavustuksista vaan työnhakuavustuksista, kuten Englannissa jo tehdään. Kyse ei kirjan mukaan ole laman torjumisesta tai hallituspolitiikan linjasta, vaan perustavasta jaosta menestyjiin ja häviäjiin. Tekijät arvioivat, että erilaiset "automaattiset mekanismit" ja "markkinavoimien näkymätön käsi" ovat saamassa ylitteen yhteiskunnassa.

MATTI MÄKELÄ

EMU ei ratkaise työttömyysongelmia

Rahaliitto ja Suomi - talouden haasteet. EMU-asiantuntijaryhmän raportti. Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 1997/24.167 s.

Raija Julkunen: Suomalaisen sosiaalipolitiikka Euroopan talous- ja rahaliitossa ja matkalla sinne. Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 1997/19.

Professori Jukka Pekkarisen johtaman EMU-asiantuntijaryhmän raportti on kova pala purtavaksi. Yksi professoriryhmän keskeinen johtopäätös on, että EMU-jäsenyys ei ratkaise Suomen vaikeaa työttömyysongelmaa. Raportissa muistutetaan, että työttömyyden vähentäminen on otettava yhdeksi politiikan painopistealueeksi. Samalla arvioidaan, että jos Suomen työttömyys alkaa uudestaan pahentua maamme ollessa EMU:n jäsen, tilanteen korjaaminen on erittäin vaikeaa.

Monipuolisen ja jopa kriittisen arvioinnin johtopäätös on, että Suomen edun mukaista olisi pyrkiä EMU:n jäseneksi ensimmäisten maiden joukossa, mutta siten että Ruotsi ja Englanti liittyisivät yhtä aikaa EMU:un. Keskeinen EMU-jäsenyyttä puoltava seikka professoriryhmällä on talouden ja tuotannon vakaampi kas-

vu talous- ja rahaliiton jäsenenä.

Kaiken EMU-jäsenyyttä puoltavan aineiston lisäksi raportissa kiinnitetään huomiota myös EU:n sosiaaliseen ulottuvuuteen tai pikemminkin sen puuttumiseen, ja myönnetään ettei EMU tuo tässä suhteessa mitään olennaista parannusta. Suomen sosiaalipolitiikan tulevaisuutta arvioi professorit päätyvät sille kannalle, että "osallistuminen rahaliittoon tuskin lisää liikkumavaraa vaan pikemminkin luo sille uusia paineita", kuten raportti toteaa. Professorit esittävätkin, että olisi tarpeellista laatia pikaisesti perusteellinen kartoitus Euroopan integraation vaikutuksista suomalaisen sosiaalipolitiikan tulevaisuudennäkymiin.

Ilahduttava poikkeus EMU- harmaudessa

EMU-asiantuntijaryhmän 15:stä erilliselityksestä ei jää kovin paljon käteen sellaista, joka auttaisi pohtimaan miten työllisyyttä voitaisiin parantaa. Useimmissa raporteissa vältellään selkeitä johtopäätöksiä ja toimenpidesuosituksia, vaikka juuri sitä asiantuntijaryhmältä odotettiin. Raporteissa ei myöskään juuri lainkaan

pohdita mahdollisuutta, että Suomi jäisi EMU:n ulkopuolelle.

Dosentti Raija Julkunen raportti onkin ilahduttava poikkeus. Julkunen varoittaa mm. käyttämästä työeläkerahastoja puskureina EMU:ssa, vaikka hanketta on markkinoitu erityisesti ay-liikkeelle puskurirahastoilla. Ongelmana on mm. rahastojen koko, sillä Julkunen mukaan näiden rahastojen pitäisi olla varsin suuria ja helposti käytöön otettavissa.

Raija Julkunen tulee siihen johtopäätökseen, että EU-maiden työttömyydessä on EMU-lisä, sillä samanaikainen raha- ja finanssipolitiikan kiristäminen pitää työttömyyttä korkeana useissa Euroopan maissa. Maastrichin sopimukseen vedoten Julkunen muistuttaa, että kaikissa talouspoliittisissa päätöksissä pitäisi ottaa huomioon myös niiden sosiaaliset vaikutukset.

Inflationin vastainen sitoumus näyttää ohittavan nyt kaikki muut, vaikka myös Maastrichin sopimukseen sosiaalisen pöytäkirjan sitoumukset - työttömyyden ja köyhyyden vastainen taistelu, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden kunnioittaminen - vaatisivat tällaisia toimia, sanoo dosentti Raija Julkunen.

MATTI MÄKELÄ

Kiljavan opisto

Tietojenkäsittelyn ja ohjelmointitekniikan linja 15.9.97 - 15.5.98

Muodollisen pätevyyden hankkimiseen, välivuoden hyödyntämiseen, yliopistoon valmistautumiseen tai ammattitaidon kehittämiseen: Avoimen yliopiston 15 ov tietotekniikka-opinnot, työkalu- ja sovellusohjelmat, ohjelmointi, käyttöjärjestelmät, lähiverkkojen ja tietoliikenteen perusteet, projekti- ja tiimityöskentelyn valmiudet...

Tietotekniikan ammatillinen linja 1.9.97 - 22.12.97

Monipuoliset valmiudet ammatilliselta jatkolinjalta: mikrotietokoneen käyttö, laitteistot, ohjelmointi, tietoliikenne, tietojärjestelmän suunnittelu ja työn kehittäminen... Valmiuksia myös mikrotukihenkilön tehtäviin.

Avoimen yliopiston linja 15.9.97 - 30.5.98

Linjalla annetaan yliopistollista arvosanaopetusta mm. aikuiskasvatuksessa, sosiaalipolitiikassa, sosiaalipsykologiassa, viestinnässä, av-kulttuurissa, ympäristönsuojelussa ja tietotekniikassa. Saat valmistusta yliopistollisiin ja muihin jatko-opintoihin sekä kotimaassa, että ulkomailta. Kieliopinnoja ja mahdollisuus suorittaa tietokoneen A-ajokortti.

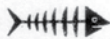
Kysy lisätietoja!

Kiljavan opisto

Kotorannantie 49 • 05250 Kiljava
puh. (09) 276 251 -vaihde

Opisto sijaitsee Nurmijärvellä, 50 km Helsingistä

Hyvinkään kulttuuripäivät ylpeänä esittää

Kulttuuri kuuluu kaikille

Hyvinkäällä huhtikuun alkupuolella pidetyt ensimmäiset valtakunnalliset työttömien kulttuuripäivät osoittivat todeksi sen, mistä on ollut näkyvissä oireita eri puolilla maata: työttömät ovat kaikinpuolin aktiivisia kansalaisia, jopa kulttuurin tuottajia ja kuluttajia.

Päivät onnistuivat niin hyvin, että TVY:n piirissä on pohdittu työttömien kulttuuripäivien järjestämistä joka vuosi. Porvoon työttömien yhdistys on jo ilmaissut kiinnostuksensa asiaan.

Myönteisen kuvan luominen tavoitteena

Hyvinkään työttömien yhdistyksen puheenjohtaja Kaarle Liljan ideasta alkunsa saanut tapahtuma toteutettiin ripeästi hyvässä yhteistyössä Hyvinkään kaupungin ja TVY:n kanssa.

Hyvinkään kaupungin kulttuurisihteeri Arja Hyvärinen oivalsi tapahtuman merkityksen välittömästi

Tekijät tuumaustauolla. Vasemmalta oikealle Hyvinkään kulttuurisihteeri Arja Hyvärinen, työttömien yhdistyksen puheenjohtaja Kaarle Lilja sekä kulttuurirohjaaja Tarja Blom. Koko talkoolaisten joukko ei olisi mahtunut tähän kuvaan.

Työttömien yhdistyksissä ja toimintakeskuksissa tehtävä työ ansaitsee laajemman julkisuuden kuin mitä se yleensä saa. Lisääntynyt negatiivinen lehtikirjoittelu vaatii myös vastaiskua, sanoo Kaarle Lilja.

200000 tuhatta työttömää kansalaista on vielä paljon. Heidän elämänsä ja toimintansa on osa tämän päivän Suomea, myös sen kansallista kulttuuria.

Karensisanomat seuraa toimintaa

Karensisanomat on jo vuosien ajan esitellyt työttömien kulttuuritoimintaa, esimerkiksi taidepiiri Tampereella, teatteri Raumalla ja Lappeenrannassa, lauluryhmä Hämeenkyrö-Viljakalassa, kulttuurikatselmus Valkeakosken työväenmusiikki-tapahtuman yhteydessä ja valokuvakerho Mikkelissä.

Lehti on avoin työttömien kulttuuritapahtumille edelleenkin. Sivumäärät ovat rajalliset, mutta lehti on valmis esittelemään jokaisessa numerossa jotakin työttömien kulttuuritoimintaa. Mikäli TVY tekee päätöksen vuotuisesta kulttuurikatselmuksesta, kerromme siitä hyvissä ajoin ja näyttävästi.

HANNU OITTINEN

Vantaan Työttömien näytelmäpiiri esitti Veikko Lavin lauluihin pohjautuvan näytelmän Limperin Hilma. Kaksituntinen esitys oli kova urakka, josta porukka selvisi hyvin.

Järjestäen kulttuurirohjaaja Tarja Blom mukaan tapahtumaa toteuttamaan.

Sekä Lilja että Hyvärinen näkevät kulttuuripäivien päämerkityksen hyvin samalla tavalla. Myönteisen kuvan välittäminen julkisuuteen työttömistä aktiivisina ja monipuolisina, mutta vain työtä vailla olevina kansalaisina oli tärkeimpiä syitä järjestää tätä tapahtumaa.

Julkisuudessa ihmetellään usein työttömien hiljaisuutta, mutta eihän työttömillä ole kanavia ja foorumeita, joilla tuoda itseään esiin. Innostuin Liljan ideasta heti, sillä näin tässä mahdollisuuden työttömien monipuolisuuden esintuomiseen, pohtii Hyvärinen.

Lilja huomauttaa, ettei työttömien kulttuuritoimintaan poistu, vaikka työttömyys puolittuisikin.

Hyvinkääläisen Sirpa Holopaisen pienveistokset olivat osa näytteillä olleesta runsaasta veistosten määrästä.

Kolumni: Eija Lippo

Rohkeiden ihmisten viikonloppu

Hyvinkään Martintalossa vietetyistä kulttuuripäivistä jäi pirteä ja luova mieli. Oli mukava nähdä, kuinka eri puolilta Suomea tulleet työttömät harrastajat olivat panneet itsensä liikoon niin monilla tavoilla kehittääkseen luovuuttaan ja kädentaitojaan siitään huolimatta, että heidän elämästään puuttuu varsinainen palkkatyö.

Työttömyys ja kulttuuri on suuri mahdollisuus. Kun ihmisillä on aikaa kehittää itseään, he löytävät aivan uudenlaisen olennon sisimmästään; henkilö, joka uskaltaa tehdä sellaisia asioita, joista hän nauttii. Ja kun tekee sellaista mistä todella pitää, saa elämäniloa ja voimaa kampailla myös työttömyyden aiheuttamia painepeikkoja vastaan.

Joissakin tapauksissa harrasteesta saattaa löytyä tekijälleen jopa uusi työ. Tule mieleeni eräs näytteilleasettaja, joka tekee ammattimaisen tasokkaita koruja. Eräs toinen puolestaan kertoi saaneensa lahjaksi tuulikellon, joka hänen mielestään ei ollut kummoon. Niinpä hän päätti tehdä itse paremman. Niitä hän on jo jonkin aikaa tehnyt aikansa kuluksi ja ihmisten iloksi, ja kauniisti ne soivatkin.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja, kansanedustaja Minna Karhunen korosti puheessaan näiden kulttuuripäivien pioneeriluonnetta todetessaan: "Tämä viikonloppu on rohkeiden ihmisten viikonloppu. Sellaisten ihmisten, jotka uskaltavat panna itsensä liikoon. Kulttuurin ja taiteen on nimittäin oltava aitoa, jotta viesti menisi perille. Sen vuoksi uskon, että näiden kulttuuripäivien paras anti aukeaa silloin, kun viestit tulevat aidosta työttömän arjesta."

Rohkeutta näiltä päiviltä todella löytyi ja lisäksi myös tekemisen sekä löytämisen iloa. Vaatii nimittäin pelottomuutta lähteä tutkimusretkelle omaan sisimpäänsä etsimään vastauksia seuraavanlaisiin ikuisuuskyymyksiin: "Kuka minä olen? Mitä minä oikein todella tahdon tehdä elämälläni? Mitä osaan tehdä parhaiten ja voinko tehdä sitä ilman että minulla on palkkatyö, jossa pitää olla tiettyssä paikassa tiettyyn aikaan ja josta maksetaan tiettyä rahallista korvausta?"

Kulttuuripäivien näytteilleasettajat ja katsojat ovat palkkatyötä vailla, mutta he eivät suinkaan ole toimetomia, vaan heidän luovuusvoimansa ovat voimakkaassa virtauksessa. Se on upea asia, koska kun ihminen lähtee itsensä löytämisen polulle, häntä ei pidätele mikään. Eivät edes työttömyyden kahleet!

Kirjoittaja on Porvoon Seudun Työttömät ry:n toiminnanohjaaja

Mäntsälän työttömissä toimivat Matti Riuttanen (etualalla) ja Heikki Majala esittelivät harvinaisempaa lajia eli korukivien hiontaa.

Ota yhteyttä!

Jos haluat lisätietoja työttömien kulttuuriryhmistä ota yhteyttä muun muassa seuraaviin osoitteisiin:

Vantaan Työttömät ry/Pertti Heikkonen puh. (09) 872 9820 tai Tuula Saastamoinen (09) 392 2228

Lahden Työttömät ry/Laura Heinonen puh. (03) 781 9919

Hervannan Työttömät ry puh. (03) 318 1881

Seinäjoen Seudun Työttömät ry/Pekka Laukkonen puh. (06) 412 8482